

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisori nefrancate nu se
 primesc.
 Manuscrise nu se returnează.
INSERATE
 se primesc la Administrațiunea în
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 în Viena: la M. Dukas Nachf.,
 Nuss, Angenfeld & Emerle Leis-
 ner, Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachf., Anton Oppelik.
 în Budapesta la A. V. Gold-
 berger, Ekstein Bernat, Iuliu
 Leopold (VII Erzsébet-közt).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 rie garmond pe o colonă 10
 bani pentru o publicare. Pu-
 blicări mai dese după tarifa
 și învoială. — **RECLAMĂ** pe
 pagina 3-a o serie 30 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminecă 31.)

"GAZETA" iese în de-care zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungarie
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 Nr-ii de Duminecă 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 Nr-ii de Duminecă 8 fr. pe an.
 Se primumeră la toate ofi-
 cile postale din țară și din
 afară și la d-ii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare,
 Târgul Inului Nr. 30. etagiu
 I.: Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 6 cor. — Un asem-
 plar 10 bani. — **Atât abona-**
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 167. — Anul LXVII.

Brașov, Vineri 30 Iulie (12 August).

1904.

Port-Arthur și Liaoyang.

Faimetele cele mai extravagante se lătesc despre mersul războiului dintre Ruși și Japonezi în Mandciuria. Ele sunt răspândite mai cu seamă dela Londra, spunându-se că au fost luate aici din isvor chinezesc, aici din isvor japonez, ori că vin direct dela raportorii ziarelor englezesce, cari se află pe câmpul de război.

Așa s'a răspândit dela Londra și dădutele aceste se știau, că Port-Arthurul va căde peste câte-va zile, că rezistența armatei rusești din fortăreață e ca și înfrântă și că în fața nenorocirii, ce fără dor și pofte vor avé s'e o îndure apărătorii acestei fortăreațe, comandantul ei, generalul Stössl, s'ar fi sinucis. S'a mai anunțat din acelaș isvor, că Japoneseii ar fi prins pe Kuropatkin, comandantul superior al armatei rusești dimpreună cu întregul său stat major.

Tote scirile de mai sus fiind răspândite de către Englesii, aliații Japoneseilor, descriu firesce situațiunea Rușilor în culorile cele mai negri, pre când, în ce privește eroismul și dibăcia militară a Japoneseilor, nu le aduc decât laude și vorbesc minuni despre faptele lor războinice.

Fără îndoială, că faimele de felul acesta sunt nu numai mult exagerate, dăr chiar cu intențiune scornite. Cu toate acestea cel-ce va voi să fie imparțial și nepreocupat trebuie să recunoască, că în adevăr Japoneseii atât pe apă, cât și pe uscat au mers până acum din victorie în victorie, ear încât pentru flota și armata rusească ea a fost până acuma tot numai în pierdere și în retragere.

Tote raportele, fie amice fie inimice constată, că și de-o parte și de altă se pofte lupta cu mare victorie. De ce cu toate acestea Rușii sunt meru cei bătuiți, și cei-ce se retrag, pe când Japoneseii înainteză,

și stégul lor cu chipul sórelui reporteză succes după succes?

Trebuie să fie cauze deosebite, că între armatele regulate ruse și japoneză s'arată o astfel de disproporțiune. Care sunt cauzele aceste?

Intăiu de toate Rușii n'au fost pregătiți pentru acest război. Ei n'aveau nici o sută de mii de ómeni în Mandciuria, când a izbucnit. Cu o singură linie ferată, ducând transportul trupelor, al munițiilor și al proviziunilor câte 4 săptămâni, ér adeseori și mai mult, nici până ađi trupele rusești nu se pot măsura, în ce privește numărul lor, cu cele japoneze. De altă parte Japoneseii în urma succeselor câștigate dela început pe mare contra flotei rusești dela Port-Arthur, pe care au închis-o așa dăcând acolo, au putut să debarce la diferite puncte ale litoralului în Mandciuria un număr mare de trupe, ce trece peste 300,000.

O altă cauză este tactica de luptă și strategia superioară a Japoneseilor. Până acuma Rușii au dus în luptă sotiile lor de cazaci viteji, dăr mai puțin disciplinați, și regimentele lor transiberiane, a căror educațiune militară lasă asemenea mult de dorit. Corpurile rusești europene abia acum sosesc pe câmpul de război.

Japonezii au o armată instruită și disciplinată europenească, și sunt mult mai băgători de seamă în mișcările și atacurile lor. Ei atacă numai cu forțe mai mari și tunurile și proiectilele artileriei lor, superioare celor rusești, îi ajută mult. În fine spionagiul lor cu ajutorul locuitorilor chineși s'a dovedit foarte sigur.

Pentru moment privirile tuturor sunt îndreptate asupra Port-Arthurului și asupra câmpului de bătaie dela Liaoyang, unde stă față în față grosul armatelor de sub comanda generalilor Kuropatkin și Oku.

La Port-Arthur s'au dat bătălii crâncene în ultimele zile ale lui Iulie și în 4 August. Rușii respinseră asalturile japoneze, dăr nu fără a

pierde în fine câte-o pozițiune însemnată, pe care au ocupat-o trupele japoneze. Se dăce, că și flotele au luat parte la bătălia din urmă, care se fi fost cea mai cruntă din toate.

Ce va fi decât vor învinge Japoneseii la Port-Arthur și Liaoyang?

Războiul nu va fi decis nici după o astfel de învingere. Rusia cu cele 130 milioane locuitori față cu 50 milioane ai Japoniei, are și mijloce mai mari de a continua războiul. El va și continua concentrând noue trupe și — cum s'a întâmplat întotdeauna — în cele din urmă totuși cel mai slab va fi covârșit de cel mai tare.

De jertfe și de sângele vărsat cine mai întrebă?

Revistă politică.

Sesiunea de vară a dietei ungare e pe sfârșite. Dieta a desbătut în săptămâna acesta proiectele de legi restante, ér în ședința de ieri a primit, după o desbatere mai lungă, și așa numitul proiect de apropiată asupra bugetului pe 1904. Ședința a fost destul de sgomotosă. Mai mulți deputați din opoziție au luat cuvântul declarând, că n'au nici o încredere în guvernul Tisza. Baronul Banffy a adus în discuțiune afacerea steagului croat din Fiume și a dăc, că nu s'a mai pomenit, ca pe edificiul guvernului maghiar din Fiume să se pună stindard croat. Numai sub Tisza a putut să se întimple așa ceva. Ministrul președinte Tisza luând cuvântul, a atacat cu violență pe baronul Banffy, care împreună cu soții săi de principiu merg spre un abis politic. Banffy — dăce Tisza — și-a negat trecutul politic. Tisza a mai dăc, că numai el și cu partidul său stau pe basă curat morală; el nu jăcă într-o horă cu Banffy și nu-și ascunde politica după devise sunătoare.

Dieta se va încheia zilele aceste și deputații se vor împrașcia care

incătrău, ducând cu ei diferite impresiuni. Mamelucii guvernului vor „mângăia“ pe alegătorii lor cu vorbe frumoase și făgădueli noue, le vor spune minuni despre isprăvile ce au făcut și vor lăuda capacitatea de bărbat de stat a stăpânului lor din fruntea afacerilor. Li vor spune, că numai într-o zi s'a votat construirea unei duzine de căi ferate vicinale; că sarcini noue s'au pus pe spatele poporului; că unora li-s'a votat subvențiuni pentru înființarea de fabrici, altora urcare de lefuri, numiri peste numiri, distincțiuni peste distincțiuni — țării însă? Nimic! Și se va începe éráși în lungul și largul țării agitațiunea partidelor, ici colo vinătoare după voturi pentru mandatele vacante, — ér de binele și bunăstarea poporului habar n'o să aibă nimeni.

Era vorba odată, că ministrul de finanțe va face reforma dărilor și va ușura sarcinile sub cari îmbrăncescce poporul. Promisiuni de felul acesta s'au mai făcut și altă-dată de miniștri, dăr au rămas promisiuni góle. În decursul desbaterei bugetului ministerului de finanțe nu s'a făcut nici amintire de ușurarea dărilor, — deși nici-odată ca acum, în fața miseriei ce amenință populațiunea în urma recoltei slabe, n'ar fi fost mai la timp să se facă.

Din Constantinopol se vestescce, că Turcia a ajuns éráși în neînțelegerce cu puterile europene în cestiunea Macedoniei. Puterile europene ceruseră, ca Turcia să înmulțescă numărul ofițerilor streini din jandarmeria macedonenă. Pórta a răspuns, că nu pofte să facă pe voia puterilor. Răspunsul dăce, că prin bugetul jandarmeriei și al poliției din cele trei vilaele ale Macedoniei, s'a fixat suma de 5 milioane franci, decí Turcia nu pofte suporta cheltueli mai mari. Răspunsul e privit ca nemulțumitor și puterile vor face pași noi față cu Pórta.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Căntece.

I.

Éri ca ađi și mai 'nainte
 Tot așa; pustiu și rece ...
 Nimeni nu-mi mai spune-o vorbă,
 Nimeni pe la geam nu-mi trece.

Și cum stau privind departe
 Cum se 'nalță 'n zare luna,
 Mă cuprinde un dor de gura,
 Care m'a mințit într'una.

Mă cuprinde un dor de ochii
 Cari m-au învățat iubirea
 — Lungă să le fie viața
 Și mai lungă ispășirea.

II.

Fără multe jurăminte
 Ne-am trezit uniți în gând
 Și de-aceea, veđi, iubirea
 Ni s'a stins așa curând.

Dăr decât juram iubito
 Pe vre-un mort său pe vre o stea
 O, iubirea noastră, biata,
 Nici atâta nu ținea

III.

N'a mai rămas nimic din toate
 Din vremea când eram mai mic,
 Nici feți-frumoși și nici palate
 Nici draci, nici îngeri, nici nimic ...

Rămas'a dór o Consinzénă
 Ce vine 'n urma mea tiptil
 Ea singură mi-aduce aminte
 C'am fost și eu odat' copil.

Veturio.

Panciu.

Ploua întruna, plóia măruntă de tómnă, și bătea un vânt iute și rece, care aducea câte-odată nouri albi, din cari se getau ace de ghiată. Șanțurile noastre erau pline de apă și de noroi; pământul mólce se năruia surpat de umeđelă; dorobanții stăteau până la genunchi în hleul noroiu

și rece. Dedeșupt umeđelă, de-asupra umeđelă. Tunurile lătrau a mórte și și si nópte și stropiau foc peste necazul soldaților noștri. Câte-odată și puștile prindeau a prăi și veniau glonții ca nisce pílcuri de grindină și intrau sfărând în parapete. Nu era chip să aibă ómenii parte măcar de-o îmbrăcătura de mănecare. Hojma erau cu ghieta în spate: ba un obuz a scurmat adênc creșta parapetului, ba câteva sfărîmături de șrapnel au îngenuchiat și au trântit în sânge câți-va camarăđi, cari lucrău la canalul șanțului. Mórtea amenința la fie-care bătaie de tun și la fie-care bizăit de albină al glonțului.

În suflările triste ale vântului de tómnă, în cernerea necontenită a ploii reci, în fața focului vrășmaș, dorobanții veghiau neadormiți. Armele erau tot-deuna gata, Turcii puteau să iasă din vizuniile lor în ori-ce clipă și era rușine, să nu fie primiți cu alaiu mare și petrecuți îndêrét cu pocnituri de bice. Cismele li-erău pline de apă și nu se mai vedeau din noroi; picioarele în ele erau sloiú de gheta; căciulile erau ude și sbîrlite de plóie; mantăile șuroiau; mânilor erau roșii și reci,

bucata de pesmet era înghițită greu, cu noduri de amărăciune, — dăr nimeni nu se clintea de la locul lui, toți stăteau pe picioarele țapene la locul lor; mânilor puteau să înghețe și n'ar fi slăbit arma; ér la mănecare nici-odată n'au ținut prea mult și pesmeții nu erau tocmai réi cu zémă de plóie. Stăteau răbdători în chinurile acelea mari, și par'că erau de oțel nu de carne și óse.

În vremea acesta grea, eșiră Turcii din bârlogul lor și dădură năvală la șanțurile noastre. Ieșiră în mai multe rânduri, svirlindu-se ca nisce nebuni; dăr flacăii îi așteptară neclintiți, împroșcându-i cu foc și punându-le în piept șiruri de baionete reci, pe când din dărét năvăleau schinjele tunurilor, deschidând rări sângeróse în rânduri. Păgânii se traseră îndêrét sdrențuiți, lăsând pâlcuri de morți în bălți de sânge. În zilele acelea, flacăii fură mai neguroși și mai nemulțumiți: nu puteau Turcii aștepta o zi mai potrivită, ca să se apuce de harță; dau năvală ca proștii pe plóie și pe vânt, când fie-care creștin își scuipe sufletul de necaz!

Așa într-o séră neguroasă, un pâlce de

Guvernul turcesc e preocupat acum și de altă daraveră mai serioasă. America i-a cerut recunoșterea supușilor săi de naționalitate armână și concesiunea de a-și înființa o mare ambasadă în Constantinopol. Turcia însă nu vră. Din cauza acestui refuz un serios conflict a izbucnit între Turcia și America. Secretarul de stat Hay a declarat reprezentantului turc din Washington, că răbdarea Statelor Unite a ajuns la culme și că flota de război americană va ocupa Smirna, port pe care îl va ține ocupat cât timp nu va primi satisfacție. Reprezentantul american din Constantinopol a primit de la guvernul său ordinul, ca îndată după sosirea flotei la Smirna, să adreseze Porții un ultimatum. Până una alta între Constantinopol și Washington se urmărește negocierii noi, care dacă nu vor duce la bun sfârșit, reprezentantul american din Constantinopol va părăsi orașul și se va instala pe o corabie americană.

Războiul ruso-japonez.

Luptele de la Port-Arthur.

Amiralul Alexiev a adresat Țarului Nicolae cu data de 7 August următorul raport telegrafic:

Cu data de 27 Iulie generalul Stössel îmi face cunoscut următoarele:

— Aș la orele 5 dimineața inamicul, după ce a înaintat cu artilerie puternică, a deschis focul contra frontului principal. Atacul a fost violent mai ales pe colina Yupilaza. La orele 8 dimineața am respins pe inamic, care a avut pierderi enorme. Ni-am ținut pozițiunile timp de două zile față cu armata inamică mult mai numeroasă.

În dimineața zilei de 30 Iulie, Japoneseii au atacat cu forțe de cinci diviziuni pozițiunea noastră de pe dealul Lupului. În vederea forțelor preponderante ale inamicului, trupele au primit ordinul, să se retragă în pozițiunile învecinate. Retragerea s'a făcut în deplină ordine sub scutul tunurilor, care prin focul lor exact au putut să oprască înaintarea Japoneseilor. Pierderile noastre nu s'au stabilit încă. Pierderile Japoneseilor sunt foarte mari. Inimicul avea în zilele de 26 și 27 Iulie mai mult de 70,000 oameni cu numeroase tunuri de asediu.

Scirile sosite din Port-Arthur la Cifu sunt foarte contradicțorii. Un ofițer din armata iregulară rusă, care e în drum spre a merge la Kuropatkin și Alexiev, spune următoarele:

Luptele, care s'au sfârșit la 29 Iunie prin ocuparea dealului Lupului de către Japonesei, s'au început la 7 Iulie și au durat neîntrerupt. Colina Kouzan, pe care Japoneseii o ocupară de două ori, Rușii o reocupară. Japoneseii au dovedit un total dispreț de moarte. O trupă de infanterie japoneză a atacat centrul rusesc, ca să pună mâna pe generalul Fock, care în acea zi conducea el trupele ruse. Rușii au nimicit până la ultimul om trupa aceasta.

Agentia „Reuter“ primesce din Cifu scirea, că după afirmările refugiaților ruși și chinezi, luptele, ce s'au dat la Port-Arthur s'au întins pe 10—15 verste de la fortăreață.

Un martor ocular spune, că dealul Lupului era apărut de 4000 Ruși, cari răstogoliră asupra Japoneseilor blocurile, de stâncă și astfel li-au cauzat pierderi mari, decât prin foc și sabie. Minele, pe cari le-au explodat Rușii, asvirleau blocurile de stâncă la depărtare de 1—2 verste. Ele au nimicit formal două companii de cavalerie japoneză. Refugiații spun, că costa dealului Lupului era plină cu cadavre.

— O telegramă din Tokio confirmă scirea, că Japoneseii au întreprins în ziua de Vineri, un formidabil asalt contra Port-Arthurului, reușind să respingă pe Ruși de la toate forturile esterne. S'a dat o luptă extrem de năvălitoare. Terenul era acoperit de grămezi de cadavre. Se asigură, că Japoneseii au pierdut 15,000 de oameni și Rușii 10,000.

Un inginer, care cunoște relațiile de la Port-Arthur afirmă, că Japoneseii vor avea nevoie de 4 săptămâni, ca să potă întări colinele ce le-au ocupat și să le potrivăscă pentru așezarea tunurilor pe ele.

— Țarul Nicolae a trimis următoarea telegramă garnisiei din Port-Arthur:

Sper, că poporul meu va apăra cu hotărâre și fidelitate tradițiunile străbune ale poporului rusesc. Mă încred în ofițerii mei, cari vor conduce pe soldați, așa încât această parte a imperiului rusesc, care e deslipită acum de țera-mamă, să fie susținută. Am credința, că poporul meu va sprijini cu fidelitate oștirea.

Situațiunea în Mancuria.

După o telegramă a ziarului „Daily Telegraph“ venită din cartierul general al lui Kuroki, e probabil, că Rușii nu vor da lupta decisivă la Liaoyang, ci se vor retrage la Mukden.

— Daily Chronicle anunță cu data de 6 Aug. din Tien-Sui-Tien următoarele:

Rușii s'au retras, din fața aripei drepte a Japoneseilor, până la Heulin, având pierderi mari. Japo-

nesii au ocupat strimțoarea, prin care s'au retras Rușii, cu care ocaziune s'a vărsat mult sânge. Rușii s'au retras în pozițiune nouă la 5 miluri de Tien-Sui-Tien, unde s'au întărit puternic cu șanțuri, primind aici întăriri din Liaoyang.

— Un ziar din Berlin publică în ediție separată scirea sensațională din Londra, că Japoneseii cu pierderi enorme, ar fi bătut într-o luptă cumplită pe Ruși și ar fi prins pe Kuropatkin cu întreg statul său major.

Scirea aceasta pare o șcornitură. Dacă ar fi adevărată, ea s'ar confirma din Tokio, unde însă nu se știe nimic despre un astfel de eveniment.

Etă însă ce anunță agenția telegrafică rusă din Petersburg:

— Se vorbește, că trupele noastre de la frontul de Sud, s'au retras din Hayciöng pe înălțimile de la Aușanșan, unde se crede, că va fi lupta decisivă.

Societatea pentru fond de teatru Român

Își va ține adunarea sa generală din acest an în Brad, în zilele de Duminică și Lună, 15 (28) și 16 (29) August 1904

Invităm la această adunare generală, pe toți membrii fondatorilor, ordinari și ajutoare ai societății, precum și pe toți binevoitorii ei și sprijinitorii culturai românești.

Programa:

I. Ziua primă. Duminică 15 (28) August 1904: 1. Președintele deschide adunarea generală la 10 ore a. m. 2. Alegerea a doi notari pentru ședințele adunării 3. Raportul general al comitetului societății asupra lucrării sale de la adunarea generală din urmă. 4. Alegerea unei comisii de 5 membri, pentru cenzurarea raportului general al comitetului. 5. Raportul casierului despre starea casei și peste tot despre averea societății. 6. Alegerea unei comisii de 5 membri pentru cenzurarea raportului casierului. 7. Alegerea unei comisii de 5 membri, cari în înțelesul §-lui 5 din statutele societății vor înscrie membrii fondatorilor, ordinari și ajutoare pentru societate. 8. Cetirea disertațiunilor corăspundătoare scopului societății, seu de altă materie literară, instiintate președintelui înainte de adunare. 9. Președintele ridică ședința.

II. Ziua a doua. Lună 16 (29) August 1904: 1. Președintele deschide ședința. 2. Cetirea protocolului ședinței precedente și verificarea lui. 3. Raportul comisiei pentru câștigarea de membri noi. 4. Raportul comisiei însărcinate cu cenzurarea raportului casierului și a aerei societății. 5. Raportul comisiei însărcinate cu cenzurarea raportului general al comi-

tetului. 6. Alegerea comitetului pe un nou ciclu de 3 ani. 7. Determinarea locului, unde se va ține adunarea generală pentru a. 1905. 8. Alegerea unei comisii de 3 membri pentru verificarea protocolului din ședința II. 9. Președintele închide adunarea.

Din ședința comitetului ținută în Brașov, la 1 Iulie n. 1904.

Virgil Onișu m. p. Dr. Iosif Blaga m. p.
v.-președinte. secretar.

SCIRILE DILEI.

— 29 Iulie v.

„Reuniunea română de agricultură din Sibiu“ — premiată. „Asociațiunea română pentru înaintarea și răspândirea științelor“ din București, a distins „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu“ pentru cărțile editate în „Biblioteca Reuniunii“ și espuse la expoziția aranjată de numita „Asociațiune“ în 1903 cu diplomă, cu medalie de aur și cu medalie de colaborator.

Regule ortografice. Dilele aceste a apărut sub titlul acesta o broșurică publicată de „Academia Română“, în care se arată mai întâiu regulele stabilite de Academia Română pentru scrierea românească, în sesiunea trecută 1904; apoi se da un dicționar ortografic, în care s'au adunat mai ales cuvinte asupra scrierii cărora ar pute fi îndoială. Broșurica a apărut în București în institutul de arte grafice „Carol Göbl“ succesor Ioan St. Rasidescu, strada Dómei 16. Un exemplar 10 bani.

O scrisore a revoluționarilor ruși către Țarul. Ziarul „Times“ află din Petersburg, că revoluționarii au trimis Țarului o scrisore, în care se spune, că nu vor întreprinde nimic contra lui, deoarece nu-l consideră ca autor al represiunilor. Dér vor fi fără milă cu miniștrii săi, cari au deplina răspundere.

Incendiu mare, iscat din negrije. Ni-se scrie din Brad: În comuna Râșca de lângă Baia-de-Criș eri în 8 l. c. la amândouă o fată, aprindând în ferul de călcat (ti-glazeu) cărbuni, a sărit unul în puzderiile de căneapă. Acesta, firesc, îndată a luat foc, care s'a lăsat așa de iute, încât în puține minute s'a aprins și casa și ortónele acoperite cu paie. De aceea a sărit focul ca fulgerul în dreapta și stânga și au ars în cel mai scurt timp 40 de case cu tot avutul de prin prejurul lor. Se înțelege, că uscăciunea cea mare, în urma căldurilor, a avut și ea partea sa la iuțela, cu care s'a întins focul. Pagubele sunt foarte mari. Te dóre sufletul, auzând plânsul femeilor și suspinele bărbaților. Etă ce face negrija!

Expoziție de vite de prăsilă a 14-a. Expoziția de vite de prăsilă a „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“, precum aflăm, în anul acesta se va ține în frunțașă comună Rêhău, din părțile Sebeșului săsăsc. Biroul reuniunii s'a adresat de cu vreme frunțașilor din partea locului pentru constituirea comitetului aranjator local pentru designarea comunelor, cari să se admită cu vite la expoziție etc. Exposi-

păgâni se apropie în tăcere de un capăt al șanțurilor și, odată cu strigătul puternic al sentinelei noastre, — cu baioneta înainte, dădură un iurș, o isbitură repede, pe când din urmă, plutóne dese veneau alergând, strînse, să sprijine asaltul.

La strigătul sentinelei, o trîmbiță, ca un glas de mânia, dădu alarma. Dér dorobanții nu dormiau: ei erau tot-deuna gata. Plutonul de la capătul șanțurilor primi cu trăsnet și cu moarte pe năvălitori! La fulgerul armelor se arătară o clipă rëndurile dese ale dușmanului într-o frământare sângerósă. Al doilea fulger izbucni, împânzind pe svîrcolirea rëndurilor, pe șanțurile negre și pe dorobanții întunecoși, licărirea-i de sânge.

Apoi ofițerii sprinteni, strigară înăbușit: „Pe dênșii băeți!“! Sergenți-majori se svîrliră înainte, mugind comande și înjurături; soldații și căprarii se cățărară pe parapet și d'acolo se prăbușiră spre șirurile păgâne. Focul conteni, numai câteva felinare tremurau din șanțuri o lumină roșiatică, obosită par'că de vegheri îndelungi. Straturile puștilor băteau surd, rëndurile dușmanilor se răiau. Se auzi un glas răset: „Dă-i la cap!“ urmat de o sudalmă

înfricoșată, apoi în frémétul surd al luptei scurte, altă trîmbiță sună melodia iute a atacului și în șanțuri isvoriră șirurile strînse ale companiilor de ajutor. Plutonul păgânilor se îndoiră și cădură îndărăt rêsbite; dorobanții, cari luptau piept la piept, se traseră iute la capătul șanțului și de pe parapet porniră câteva părături de salve. În lumina slabă din șanțuri grămețile ude de dorobanți se strînseră necăjite și amenințătoare.

În întăriturile dușmane, după vâlmășagul sgomotos al retragerii, se întinse încet-încet liniștea. Atunci și ofițerii noștri își scóseră cușmele și își șterseră frunțile asudate. Un căpitan dișe: „Puteți să vă așezați pe la locurile vóstre băeți!“

Flăcăii începură a umbla greu prin noroiul șanțului. Gradații își chemau subîmpărțirile și-și numărau ómenii. După ce se orînduiră, se făcu raportul. Lipsiau 7 soldați și un căprar. Sanitarii se strecurară peste parapet și căutară pe cei căduți. Se întórseră cu trei morți și patru răniti. Căprarul nu fú găsit nicăiri.

Din pricina acesta, la capătul șanțului, prin plutonul din care făcea parte căprarul, trecu un fior de neliniște. Tova-

rășii de-aprópe ai căduțului, prietenii lui, se strînseră ca să se sfătuiescă.

(Va urma).

Cenușe.

— Fine. —

Intr'o zi, tocmai era gata să plece la oraș, veni pãrgarul cu o scrisore... o scrisore, care nu sãmăna cu celelalte. Ce să fie? Nu mai avea vreme să se duoa la pãrintele. O aședă bine în șerpar, se urcă în căruța și porni. Pe drum se tot gândea... ce fel de scrisore să fie aia cu slove, de par' că ar fi de la judecătorie.

Când ajunse în oraș, s'a dus drept la un avocat, pe care-l cunoscea bine.

— He, ce vânt te bate încó Moș-Măgură — îl întrebă procatărul.

— Apoi uite d-le, cum și cum... Săm scrii o scrisore, taică, și să-și spu băiatului să vie negreșit acasă, că nu mai pot fără el. Mi s'a făcut urit și pace... — D'aia pornise bătrânul la oraș.

— Apoi să-și scriu, Moș-Măgură... — și avocatul se aședă la masă.

În vremea asta bătrânul își aduse aminte de scrisorele din șerpar.

— Ia... d-le avocat, fă bine cetesce-mi întâiu scrisorele asta... De unde pustia o fi? Mi-a adus-o aș dimineță...

Avocatul luă scrisorele, se strîmbi odată din gură și apoi își încreți fruntea. O rupse. Cetea... și după ce mai cetei se uită la bătrân. Moș-Măgură stetea pe un scaun mai la o parte, aplecat înainte și cu gura căscată.

— Moșule... nu e bine... — dișe avocatul dintr'odată.

Bătrânul își îndreptă corpul, își ridică capul, închise gura și rămase cu ochii mari țintă la avocat. Apoi întrebă cu o voce răgușită:

— Ce este?

Avocatul după-ce se mai uită odată la scrisore, ridică din sprincene și dădu din umeri... și-și răspunse apoi:

— Uite ce e... Băiatul d-tale, pe semne, a intrat într'o societate stricată uite... a furat nisce bani... și acuma e închis...

Moș-Măgură se făcuse ca cêra. Și-a apucat capul în palme și-a stat așa apăsându-se tare pe tîmple. I se părea că, are să-și plesnescă țêsta. Avocatul se uită și nu mai scia nici el ce să dișă.

ția după totă probabilitatea se va ține în una din lunile de toamnă. Premii se vor împărți în valoare de 200 cor.

Interdicerea exportului porumbului din Serbia. S'a interzis exportul fânului și porumbului din totă Serbia.

Urmările secetei. Ni-se scrie din Gherla, că acolo legume nu sunt mai de loc și cele câte se găsec sunt foarte scumpe. Un castravete se vinde în piață cu 6—8 bani. O mână de fasole verde cu 30—40 bani.

Nevinovat. *Enescu George*, locuitor și proprietar din Poiana-Mărului, care a fost judecat și condamnat de tribunalul corecțional din Brașov pentru pretinsă arătare falsă și vătămă trupescă adusă lui Nicolae Bucur tot din Poiana-Mărului, la 2 ani și o lună temniță grea, la pertractarea ținută în 10 August a. c. st. n. înaintea curții de apel din Târgul-Mureșului, a fost pe deplin absolvat și declarat nevinovat.

Esamen. Un corespondent al nostru din protopopiatul Arieșului (archidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș) ne trimite o descriere mai lungă a esamenului, ce s'a ținut la finele lui Maiu cu elevii școlii gr. cat. din comuna *Varfalău*, sub presiunea d-lui protopop *Simeon Pop*. Deși foarte întârziat, suntem rugați a însemna că esamenul cu elevii numitei școle a fost o rară bucurie pentru părinți și publicul, care a asistat. Din răspunsurile elevilor, din declamările poeziilor și predarea de monologuri, s'au putut constata silințele, ce și-le-a dat învățătorul *Alexandru Pop* în instruirea copiilor școlari. D-l protopop a adus laude binemeritate învățătorului conșciv de datoria sa, care pe lângă studiile obligate, a pus mare pond și pe instruirea în cântările bisericesci și lumesci a școlarilor.

Ce au făcut cetățenii din Reghin? Ni-se scrie: După ce carnea de vită în Reghinul-săsesc a fost scumpită și măcelarii vindeau cu 52 cr. chlg., cetățenii s'au unit și au tăiat în companie sub numire de „hopsă“ mai multe vite, pe lângă prețul de 35 cr. chlg. Măcelarii vădând concurența ce li-se face, pe basă de lege, au redus prețul carnei de vită la 36 cr. Acest pas a fost foarte însemnat pentru popor și cetățeni, căci cei din reuniunea măcelarilor au trebuit să cedeze.

De s'ar face în tot locul așa, și cu deosebire în ținuturile românești, acum când vitele sunt așa de rău plătite, ar fi un mare bine pentru toți. — T.

Focuri mari. Dilele din urmă au fost erăși pline de nenorociri pentru mulți locuitori ai patriei noastre, carl și-au văduț mistuită averea lor de flacări. În comuna *Mojlany* (com. Trencin) au ars 30 case și multe clădiri laterale. A pierit în flăcări și o fată de 7 ani. În comuna *Torna* același comitat, au ars vre-o 20 case împreună cu multe clădiri laterale. În comuna *Bereg* (comitatul Baciu) a pustiit un foc turbat peste 80 case și multe clădiri laterale. Un moș a perit în flăcări, ér o femeie bătrână a fost rănită. În comuna *Vețel* (com. Hunedorei) au fost prefăcute în cenușe toate bucatele aduse la treerat. În *Săltmar* au ars dille trecute vre-o 12 case, împreună cu mai multe clădiri laterale.

Adunarea generală a 16-a a „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“, în conformitate cu hotărîrea comitetului central al numitei reuniuni, se va ține în comuna *Reciu*.

Cutremur de pământ în Noua Zelandă. După depeși din Wellington (Noua Zelandă) a fost acolo un puternic cutremur de pământ. Multe edificii publice și particulare au fost stricate și amenință a-se dărîma. Pagubele sunt enorme.

Cer pământ. Din *Dobrișin* se scrie, că 500 de țeranl de pe pusta de la *Hârțibagiu*, înarmați cu sape, cöse, pusc și pistole au ocupat moșia grofului *George Almasy* și au împărțit între ei pământul. Funcționarii de pe moșie s'au refugiat și au cerut ajutor din *Dobrișin*. 40 de gen-darml au plecat la fața locului. Fiind-că atitudinea țeranilor e amenințătoare, s'a cerut ajutor militar.

De-ale tramvaiului. Conducerea de mișcare a tramvaiului face cunoscut, că pe linia ce percurge orașul s'au introdus de la 1 August următoarele abonamente lunare: Pe linia întâiu: cl. I 10 cor., cl. II 8 cor.; pe a doua linie, cl. I 16 cor., cl. II 12 cor. Biletele se cumpără de la conducerea de mișcare a tramvaiului.

La fondurile „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“ au mai dăruit următorii domni: Neconsolabila domnă *Emilia Dr. Rațiu*, a bine-voit a dăruit în memoria adoratei fiice *Dorina* și spre odihna sufletului ei suma de 50 cor., din carl fondului de 20 bani înființat pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare pe seama meseriașilor români 40 cor., ér fondului văduvelor și orfanilor 10 cor.; d-l *Iuliu Bar-doșy*, inspector reg. de școle pens., din incidentul sərbării botezului nepotului său *Căiu*, fiul căpitanului auditor c. și r. din Brașov *Cornel Bar-doșy* și al soției sale *Ileana n. Damian*, a dăruit fondului de 20 bani suma de 5 cor.; la acest fond au mai dăruit d-na *Ana Petruț* și fca sa, d-na *Anuța Soreanu (Craiova)* 2 cor., „Bilet de peron“, *Dr. Lucian Borcea*, adv., *Ier. Preda*, director, *Alexandru Simonescu* și *Vic. Tor-dășianu*, fie-care câte 20 bani, protopresbiterul *Hunedorei*, d-l *Avram P. Pecurariu*, a dăruit „fondului de 20 bani“, fondului văduvelor“, „fondului *D. P. Barciannu*“, la fie-care câte 2 cor., ér la fondul „Darul de Crăciun săracilor noștri“, cor. 1-20.

Petreceri. Tinerimea română din Brașovul-vechiu va aranja o producțiune teatrală-musicală declamatorică *Duminecă în 15 (28) August 1904* (diua de Sfta Maria-mare) în sala renovată a hotelului „Orient“ Nr. 1. Programul variat se va publica.

— **Inteligența română din Avrig** invită la Petrecerea cu joc ce o va aranja Sâmbătă, în 31 Iulie (13 August) 1904, în sala cea mare a hotelului comunal din Avrig. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare după bunăvoință. Contribuiri peste taxă se primesc cu mulțumită. Eventualul venit curat se va folosi spre scopuri filantropice.

Morte din mușcătură de muscă. Din Sân-Miclăușul-mare li-se scrie diarelor bu-dapestane, că o muscă a mușcat la mână pe *Petru Farkas*, proprietar de pământ. Respectivul n'a dat mușcăturii nici o aten-

țiune până în diua următoare, când a văduț că i-se umflă mâna. A trimis imediat după medic, care a constatat, că lui *Farkas* i-s'a înveninat sângele din cauza mușcăturii așa de tare, încât tot ajutorul medical era zadarnic. *Farkas* a și murit peste câteva zile în chinuri îngrozitoare.

In Villa Kertsch se pot afla odăi curate și frumos mobilate cu privirea spre promenadă, care se pot închiria pe di, pe săptămână și pe lună în preț foarte moderat. Afar' de aceea jos în parter se află un restaurant român foarte bun și ieftin cu o conducere escelentă, care cu plăcere se acomodează și după dorința oșpeților.

Sfințirea bis. gr. or. din Hașfalău.

(Coresp. „Gaz. Trans.“)

Dilele de Sâmbătă și Duminecă săptămâna trecută au fost pentru poporul român din Hașfalău (tractul Sighișorei) zile de mari sərbatori, căci în aceste zile și-au văduț evlavioșii parochienl, în frunte cu vrednicul lor paroch d-l *Nicolau Doctor*, străduințele lor creștinesci încununat cu succesul dorit, prin sfințirea locașului lor dumnezeesc, ridicat cu mari jertfe spre mărirea și lauda lui Dumnezeu.

Clopotele nou ziditei bisericii au vestit în aceste zile prin sunetul lor argintiu poporului drept credincios din apropiere și depărtare, că în comuna Hașfalău s'a ridicat spre ceruri un nou monument închinat credinței străbune, un monument, care în zile de bucurie și restricte este merit, să strângă sub aripile sale ocrotitoare poporul credincios, apărându-l contra tuturor ademenirilor dușmănoșe, și însuflându-i puteri nouă în lupta sa greapentru păstrarea celor mai scumpe odore stră-moșesci: limba și credința străbună.

Amăsurat acestei mari sərbatori creștinesci au decurs și festivitățile, aranjate din acest privilegiu. Sâmbătă la prând a sosit, întâmpinat de un imasant banderiu de călăreți și de numeroși parochienl, mandatarul I. P. S. Sale metropolitului *Mețianu*, d-l asesor consistorial *Mateiu Voileanu*, care, după salutarea însuflețită urmată la gara din Hașfalău, a fost condus într'un frumos cortegiū până la locuința par. N. Doctor, unde a fost găzduit. Săra a urmat vecernia, celebrată cu mare asistență, ér Duminecă dimineța la orele 8 s'a început serviciul divin al sfințirii bisericeii.

Actul sfințirii a fost celebrat sub conducerea d-lui asesor consistorial *M. Voileanu* de următorii domni preoți: *N. Doctor* (Hașfalău), *Sofronie Roșca* (Ungra), *G. Vătășan* (Zoltan), *Z. Ganea* (Feri-haz), *I. Ianovic* (Boiul-mare), *G. Maior* (Săcele), *I. Dan* (Șard), *A. Boiu* (Bodogaia inf.), *T. Gheaja* (Feleag) și *I. Popa* (Vidacut). Cântările de strană au fost esecutate de un cor de învățători, teologi și studenți sub conducerea părintelui *T. Roșca*

(Hălchiu) și inv. *Gheaja* (Palos). Frumosa și vasta biserică a fost ticsită până la ultimul loc de numeroși parochienl din Hașfalău și comunele învecinate, un număr frumos de oșpeți sosiți din Sighișora, Sibiu, Brașov și România. Au luat parte și reprezentanți ai inteligenței și ai poporului unguresc din Hașfalău.

Serviciul divin a fost foarte înălțator și a decurs cu mare pompă. După terminarea sf. liturgii — era pe la orele 12 din di — a urcat părintele asesor *Voileanu* amyonul, rostind cu o rară vervă o instructivă predică ocașională, ilustrând cu pilde frumoșe însemnătatea acestui act memorabil în anele comunei Hașfalău, insistând pe larg asupra menirii noului locaș dumnezeesc, îndemnând poporul să țină cu sfințenie la biserică și limba strămoșescă și implorând bine-cuvântarea asupra acelor, carl au conlucrat și condus clădirea acestui nou Sion românesc și carl au venit din apropiere și depărtare să asiste la actul măreț al sfințirii. Efectul vorbirei d-lui asesor consistorial a fost covârșitor, ochii tuturor străluceau în lacrimile, pe carl le storce o însuflețire și mulțumire estraordinară.

A vorbit apoi foarte emoționant părintele *N. Doctor* din ușa altarului nou sfințit, aducând cuvinte de mulțumită I. P. S. Sale Mitropolitului, d-lui asesor consistorial, poporului și tuturor, carl au înălțat această serbare neuitată, prin conlucrarea și prezența lor.

La ora 1½ a urmat apoi o masă festivă în casa ospitală a părintelui *Doctor*, la care au luat parte vre-o 40 persoane invitate. Poporul s'a ospătat la școlă. În decursul mesei bogate s'au ridicat numeroșe toast însuflețite. D-l asesor consistorial a vorbit pentru *M. S. Monarchul*, pentru *I. P. S. Sa Mitropolitul*, pentru protopopul tractual și pentru parochul local, relevând în mijlocul unei însuflețiri mari, că diua sfințirii acestei frumoșe biserice este totodată și aniversarea a 31. a zilei cununiei părintelui *Doctor* cu stim. d-sale soție. Preotul reformat din Hașfalău, d-l *Mark*, presentă salutările și felicitările bisericeii reformate și a poporului reformat din acest incident; șeful de gară d-l *Peter* închină în cuvinte alese, pentru traiul în pace și bună înțelegere a vrednicului popor român cu poporațiunea ungu-răscă; părintele *Doctor* închină pentru mandatarul *I. P. Sale Mitropolitului*, d-l asesor *Voileanu*; părintele *S. Roșca* pentru popor etc. etc.

În întreg decursul mesei a domnit cea mai mare însuflețire.

Săra a avut loc în încăperile școlii gr. or. române o frumoșă petrecere cu dans, la care și-au dat întâlnire numeroși oșpeți. Petrecerea a fost foarte animată și a durat până în zorile zilei. În paușă s'a jucat de 14 flăcăi români, sub conducerea

Peste câte-va momente, încet ca și când ar fi ridicat tavanul casei în cap, bătrânul se îndreptă puțin, privindu-l pe advocat cu nisee ochi tulbur și înfiorători. O șuviță de păr oărunt i-se desprinsese de după ureche și i atârna pe lângă ochi. Iși aduse mâna stângă la gură și cuprinđându-și barba în pumn, întrebă cu vocea stinsă:

— A furat?
Advocatul dădu din cap.
— He... he... — oftă bătrânul din fundul rărunchilor, și scărpinându-se cu totă mână în creștetul capului rămase sdrobot, privind în golul odăii:
— A furat...
Și-a luat pălăria și-a plecat.
Pe stradă se împiedeca de toți ómenii. Nu mai era nimic pentru el... nimic... nimic... Moș Florea Măgură, cineșta și fala satului, Românul gospodar, omul de trebă, tatăl cel cu tragere de inimă pentru copiii lui, ce mai rămăsese?... Nimic! Hoț...

Atât mai audea el... Par-că i-se băgase un drac în inimă, care îi tot striga de acolo: Hoț, hoț... hoț... și mergea și i-se părea, că se cufundă pământul.

Iacă némul Măgureștilor, iacă la ce a ajuns... S'a dus nădejdea, s'a dus... Nu mai e nimic pe lumea asta!

Când a ajuns la căruță, și-a lăsat capul pe leucă și-a stat așa... prăpădit. S'a ridicat apoi de-odată, și-a scuturat capul cel oărunt, par' că ar fi vrut să-și alunge norii, ce i-se puse pe frunte și să-și spulbere vâlul ce i-se lăsase pe ochi și a început să-și inhame calul...

— S'a dus tot... tot... Copii netreb-nici... Și afurisită țără străină... Tot... tot mi-ai luat.

S'a urcat în car și-a plecat.

Bătea un vânt umed vijelind pe lângă căruța, care alerga nebună pe drumul de țără. Par' că scia și calul, că trebuie să se

grăbescă. Moș-Măgură își avea gândurile lui și calul scie gândul omului.

Acasă, de-abia de intrase în curte, de-abia de deschămase, și porțile se deschiseră din nou. Erau șese care încărcate ba cu grâu, ba cu otavă, ba cu ovės... gata să intre în curte...

Moș Florea Măgură eși în pörtă și strigă:

— Măi băeți... ascultați, măi băeți... Voi sunteți ómeni sėraci, așa e? Eu am primit astăzi scrisóre de la fiul meu... mă chēmă la el și plec mâne... S'a însurat acolo cu o prințesă, mă... Ce-mi mai trebuie mie acuma? Iacă vă dăruesc vouă car-rele cu boi cu tot, și încărcate gata, duce-ți-vi-le acasă... sunt ale vóstre...

Toți rămaseră cu gurile oăsoate. Nu le venea să credă. Și treceau ómenii de la lucru și toți se oprău să vadă ce-i, și cele șese care încărcate ședeau înșirate unul după altul în fața porții. Și s'a lătit

vestea și s'a adunat o grămadă de lume la pörtă lui Moș-Măgură.

— Așa mă... duce-ți-le acasă să fi-ți ómeni de trebă și munciți, mă!...

Toți stăteau nedumeriți... Unii șopteau c'a nebunit bătrânul. Dér când văduă, că Moș-Florea chēmă pe mai mulți în curte și le dă la unul căruța cu calul, la altul un porc, la altul o vacă, un plug, un ham... în sfirșit când văduă, că Moș-Măgură își imparte tot ce are prin curte, se în-oredințară și cei cu carle încărcate cu bucate, că așa trebuie să fie. Și numai ce începură.

— Apoi decă are de noră o princesă! Ce-i mai trebuie...

— Așa deu — răspundeau alții — ferice de el! Soiu c'a avut parte de bine în lumea asta...

Moș-Florea își împărțise tot de prin curte. Până și lopata de la grajd și-o dăduse. Mai rămaseră câte-va găini uitate,

Cel mai excelenți profesori și medici îl recomandă ca remediu cu efect
Sirolin contra morburilor de plumăni, afecțiunilor organelor de respirație, precum: bronchită cronică, tusă convulsivă, și mai ales este recomandat Convalescentilor după influență. — Sirolinul promovéză apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtéză tusa și flegmă și face să încetéză asudarea de nopțe. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. În farmacii se capetză în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provăduțată cu firma de mai jos

F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Șvițera)

d-lui Romulus Doctor, între aplause generale „Călușerul“ și „Bătuta“ cu o rară dibăcie.

Nu pot încheia raportul meu, fără a nu releva meritele femeilor și fetelor române din Hașfalău, cari sub conducerea d-șorei Victoria Doctor au înfrumusețat și decorat în mod splendid noul locaș dumnezeesc.

În amintirea acestei zile frumoase, poporul din Hașfalău, povățuit de parochul local, a pus baza unui fond pentru înfrumusețarea noii biserici, sub numele „Fondul M. Voilean“, în semn de dragoste și venerație pentru vrednicul bărbat al bisericii, care a condus această sfințire.

Coresp.

Reuniunea

învățătorilor români uniți din arhidieceasă.

IX.

De lângă Murș, Aug. 1904.

Statutele reuniunii prescriu în § 18, cumcă fie-care membru ordinar pôte lua parte la tesele puse la concurs din partea adunării generale. Tesele se publică în adunarea generală. Motorul principal al unei reuniuni învățătoresci se află în alegerea nimerită și acomodată a cerințelor noastre a temelor. Gradul de inteligență a unei reuniuni învățătoresci, se măsoară după temele depuse la concurs; din acest motiv cei competenți, anume comitetul central, au să fie foarte precauți și să procedă cu totă seriozitatea la recomandarea titlurilor operatelor, căci adunarea generală de multe ori n'are nici timp, d'ér și membrii sunt deja oboseți, și așa în cele mai multe cazuri propunerile comitetului central privitoare la alegerea temelor ca obiecte, se primesc fără ore-care discuțiune. Se cere d'ér, în interesul autorității și vașei reuniuni, ca în comisiunea propunătoare a temelor să se alegă bărbați serioși și conșcii de chemarea lor față cu reuniunea.

Cine a urmărit cu atențiune anii existenței reuniunii, spre lauda și recunoștința respectivilor din comisiunile alegătoare a temelor, trebuie să recunoască, cumcă aceia au lucrat cu totă seriozitatea, căci într'adevăr trebuie să recunoască, cumcă mai toate tesele propuse din partea comisiunilor au corăspuns intențiunilor salutare ale statutelor și deocă cu mâhnire trebuia să observăm în anii trecuți, cumcă numai un număr mărginit și neînsemnat din membrii reuniunii au prelucrat temele publicate în concurs și din an în an mai numai pe aceia i-i vedem premiați, trebuie să conchidem din astă apariție, cumcă cei mai mulți din membrii reuniunii se retrag de la concurs; de-o parte, fiind-că acesta nu se publică la timpul său de cătră biuroul central, anume tómnă imediat după adunarea generală, é de altă parte, cei mai mulți membrii în, oă sumele fixate ca premii sunt prea neînsemnate.

Motivele aduse cad de sine, când

biuroul central va publica în viitor temele de concurs numai decât după adunările generale și nu mai așteptă, ca în trecut, convocări în jurnale, é de altă parte și adunările generale ar puté fixa premiile în sume mai însemnate, căci reuniunea nu are menirea exclusivă de a aduna fonduri materiale, ci a lăși înainte de tóte cultura între membrii, și prin această cultura în popor.

Un alt motiv, care a reținut până acum pe mulți membrii dela conlucrare la scriere de operate, îl află și în împrejurarea aceea, cumcă adunarea generală publică prea puține premii. Și anume, mulți dintre membrii nu-și v'ed publicată tema, în care sunt mai intensiv inițiați, și așa specialitatea concurentului, nefiind reprezentată între premiile de concurs, mai bine așteptă până când va veni timpul, când vor fi mai multe feluri de premii publicate, în care ar lucra cu predilecțiune.

Eu n'am participat la adunarea generală din Noemvrie 1903, prin urmare nu cunosc motivele, cari au îndemnat-o, ca să nu primescă propunerea comitetului central pentru votarea de cincî premii. De aceea cu surprindere neplăcută am cetit în organul reuniunii Nr. 3, pag. 44, cumcă adunarea din cele 10 teme prezentate de comitetul central, a primit spre premiare numai 3 și acestea numai cu sume mai neînsemnate, ca până acum, se vede, cumcă membrii adunării generale, deosebi cei esterni, au lucrat cu abrogarea moțiunii comitetului central în contra intereselor proprii.

Murșanul.

Lucruri condamnabile.

De sub codrul Sălagiului Iulie 1904.

Onorată Redacțiune!

De mult nu v'am mai scris nimic, căci nu voiam ca tot numai cu vești rele să stau înainte, ci aștept-am să vă mai scriu și despre lucruri îmbucurătoare. Durere însă, că nici de astă dată nu v'ed pot serie despre fapte laudabile, ci despre o faptă rușinosă, săvârșită de mai mulți preoți români uitați de sine.

În 29 Iunie n. c., adevă în ziua de sfinții apostoli Petru și Pavel, a fost mare tămbălău sub Codrul Sălagiului în opidul Cehul Silvaniei. Jupănul Neményi Ambrus (alias Neumann), deputatul cercului Ceh, și-a sărbătorit cu acel privilegiu desvălirea iconei lui de la casa orașului și s'a mai făcut și sfințirea unui stég al meseriașilor unguri din Ceh.

La acest tămbălău jidano-maghiar au aflat cu cale a să presenta și câți-va preoți români slabi de înger.

Acești preoți sunt: Vestitul popă din Uileac: Pop Iános, care mai anii trecuți se bătea în piept ca mare Român și étă cum s'a metamorfosat ađi, încât nu a fost destul, că s'a lins pe buze de papricașul jidano-maghiar, ci a și toastat în limba lui Arpád, laudându-se că el e bun „hazafi.“

Apoi n'a voit să se lase mai pe jos nici popa Maior Gyuri din Nadiș, nici Paska din Silimeghiu, nici preotul Trifu din Corni. D'ér popa Bruchental din Bicaz, ce a căutat la petrecania unghurească? Apoi Lobonț din Benefalău, care abia ieri a ajuns preot și se și grăbesce să întrăcă pe colegii săi în „hazafisag“. Bietul Bran Lórinz din Săplac, care nici nu se ține de cercul Cehului, ce a căutat acolo?

D'ér încă una! Cu prilejul petrecerei din Arghihat a teologilor, s'au jucat și „csárdás“-uri și unele d'óme preotese și mesene, împreună și cu câte-va damicele mai mult unghuresce au conversat.

Nu mă mir, că la acea petrecere nu s'a prezentat nici o damă în frumosul nostru costum național.

Ce fac Sălagenii? Să fie ore aceste tot atâtea semne de decadență a conștiinței naționale?

D.—C.

Serate de-ale meseriașilor Români.

În ședința literară a 7-a, ținută Joi la 28 Iulie n. în localitățile „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, presidentul Reuniunii, d-l Vic. Tordășanu ocupându-se din nou de afacerea îmbrățișării meseriilor, insistă, ca părinții mai ales acum să-și facă samă dacă este potrivit, ca toți băieții lor să urmeze școala, sau unii din ei, cei mai cu puțină atragere cătră carte, să fie aplicați la meserii.

Astăzi — dice d-sa — am trecut peste prejudițiile din trecut, astăzi meseriașul nostru se bucură de acea vață ca și oricare alt cetățen mai ales, când el este la înălțimea chemării, când știe să-și fie folositor sieși și pôte fi folositor n'émului și obștei. Însemnatele fundațiuni, din cari se împart de un timp încoci stipendii pentru meseriași, servesc și ele de îndemn la îmbrățișarea meseriilor. Trebuie s'o știm cu toții, că viitorul e al industriașului. Dacă economul e talpa țării, apoi meseriașul e talpa orașelor.

Să ne nisuiim deci, ca să ne creăm această talpă, s'o întărim și viitorul e al nostru.

Ocupându-se mai departe de un tractat binevoitor clasei de mijloc, apărut într'o fôie locală, arată rolul însemnat, ce-l au societățile (reuniunile) preste tot și indeosebi societățile meseriașilor. Neajunsurile omenesce ne avisază la împreună lucrare. Suntem mult prea slabi, mult pré desvărșăți, decât să putem unul câte unul să ne ajungem țintele dorite. Interesul nostru este de-a câștiga bunurile, ce să satisfacă trebuințele omenesce. Câte interese, tot 'atâtea feluri de asocieri. Resultatele nu atât materiale, cât mai ales morale, obținute de Reuniuni, sunt destulă dovadă a rolului însemnat, ce ele îl au pentru omene.

Încât pentru meseriași, la aceștia e mai dezvoltat simțul de asociere. Cine altul ca maestrul, calfa și învățăcelul său, cari împreună lucrăză din dor de di și până

noptea târziu, știu mai bine ce însemnează ajutorul reciproc. Ei împreună asudă în greul muncii, împreună mănăncă și deodată se lasă de lucru. Relațiunile dintre ei sunt asemenea raportului dintre părinți și fi. Între ei se întăresce încrederea, stima și iubirea reciprocă.

Vięta din Reuniune nu are să se deosebescă nici ea de vięta acesta ore-cum familiară. Trăind răsleți, depurarea cu nemulțumirea în suflet și ne împărtășindu-ne unii altora necazurile d'óme, însemnează a ne scurta zilele, a nu puté duce nici o singură lucrare la bun sfârșit. Întâlnirea naște împretinire, această căldură și bună-tatea de inimă. Înriurința bătrănilor asupra tineretului, fitorii măiestri, este nu se pôte mai binefăcătoare. Reuniunea e chemată a suplini creșterea familiară, ca cea școlară. Să spriginim deci meseriile și să spriginim societățile de meseriași, acestea foculare ale clasei mai avizate la conlucrare, la incurajare.

Protocótele ședințelor administrative din cursul lunii Iulie, cetite de notarul Reuniunii, d-l I. Apolzan, m'au convins și ele, cum comitetul Reuniunii adună la un loc tot ce se petrece în vięta meseriașilor și în folosul acestora și cum ține ca membrii Reuniunii să fie mereu în curent cu întreaga mișcare de pe acest teren. Întrarea măiestrilor cojocari din Lugoj, a zidarilor din Bistrița în sinul Reuniunilor de meseriași din acele localități sunt lucruri, ce ne-au umplut inimile de vie mulțumire. Tractatul de importanță capitală, a distinsului advocat Emanuil Ungurean din Timișoara, despre starea industriașilor meseriași din despărțământul „Asociațiunii“ de acolo a fost și el unul din obiectele cu interes apreciate. Contribuirea însemnată de cor. 260 la fondul catedralei, făcută de personalul tehnic (culeg.-tipografic) al tipografiei arhidieceșane, aprópe toți membri ai Reuniunii, convingere ne-a dat, că meseriașul nostru nici în această direcțiune nu voiesce să stea îndărătul altora.

Programul seratei a reușit bine.

Prezenți la ședința au fost foarte mulți, între cari mulți membri ajutători. Îndeosebi am remarcat prezența d-nei Ana Petruț și a fioei sale, d-na Anuța Soreanu din Craiova, altfel originare din Sibiu, pe cari presidentul le-a bineventat. Cărți și ilustrate la sortare au câștigat 16 persoane.

„Arbore“.

Starea agricolă în România.

Seceta și căldurile simțitoare din cursul acestei luni au favorizat pretutindenți recoltarea cerealelor, inse au fost desastuose pentru porumburi și nutrețuri.

În prima jumătate a lunii cerealele s'au secerat în tóta Muntenia și în Dobrogea, é în a doua în Moldova. În multe părți ale țerei ele s'au smuls. Producțiunea cerealelor a variat după localități. Sunt foarte puține localități din țără — chia

cari se mai mișcau în fundul unui cotet dărăpanat. În colo pustiu tot... pustiu ca o grópă.

Popa Simion, care se întorcea de la vecernie, auzise de pe uliță de comedia asta și, betrán cum era, venise să vadă și el ce-i și cum. Moș-Florea când îl v'edă se repeđi la el:

— Așa, bine că ai venit părinte, că era tocmai să viu la d-ta... bine că ai venit! Poftim în casă, că am să-ți spun ceva.

— Am c'am auzit, — îngână popa cu o voce blândă — am c'am auzit...

— Apoi așa e, cum ai auzit. Eu plec... trebuie să plec... Și... unde mă duc eu, nu-mi trebuie nimic.

— Trebuie să fie bogată tare...

— Da, da... bogată... Uite sfinția ta, ce-i vorba: eu vrău să las tóta averea bisericeii. Am agonisit-o cum am putut... am muncit... acum... am copii bogăți, părinte... bogăți... nu-mi mai trebuie nimic... nimic...

— Și di plec, ha!

— Mă duc sfinția ta... mă duc.

Trimise iute de chemă și pe epitropi; să fie martori.

Deschise apoi o ladă și scoase de acolo o pungă de bani și vre-o câte-va bilete de bancă.

— Iacă... pentru biserica... Și mai am apoi pământurile... să facem înscris sfinția ta.

Aduse hârtie și cernelă.

— Serie părinte cum îți dic eu: „Las pentru sfânta biserică din satul meu, unde am învățat cinstea și frica de D-șeu, o pungă de bani în aur pecetluită, 5 bilete de bancă și 32 de holde pe câmpul cel mare...“ Așa... iscălește-mă părinte, să pun deștă.

După-ce iscăliră și martorii, Moș-Florea mai duse:

— Acum las tot în mâna d-vóstră pentru sf. noastră biserică. D-șeu să vă ție înoă mulți ani și...

Bătrânului i-se înecă glasul și nu mai putu să vorbescă. I sărută mâna popii, strînse mâinile epitropilor și apoi... apoi rămase singur.

Se făcea séră. Bătrânul încue pórta

din spre uliță și întră în casă. Cu capul plecat, oprindu-se la fie care pas, strabătă casa de-alungul și de-alatul. Ochii lui fixați în podele, reci și tulburi, căutau par'că ceva.

Într'un târziu se aședă pe un scaunel lângă vatră și se uită în cenușe... La ce se gândea?... Pôte la copiii lui, pôte la el... pôte la nimic...

De-odată aude, că mișcă cine-va la ușa tinđii. Se duce, și ce era?... cănele. Se întorsese și el cine scie de unde...

— Hei... pe tine te-am uitat ulițarnicule, — duse bătrânul, — ia poftim încó... — Și-l lăsa în casă. Bătrânul se aședă é pe soăunel și cănele se gudură pe lângă el și-și întindea botul în spre obrazul lui, par' că ar fi vrut să-și spuie ceva. Moș-Măgură i luă capul în palme, își apropié obrazii de fruntea lui și începă să plângă...

— O să rămâi și tu fără stăpân Ursule, — suspină bătrânul, pe când cănele stetea liniștit și p'etruns par'că de durere.

Vântul vuia pe afară și din când în când căta un strop de ploie lovea ochiul ferestrii...

Bătrânul se soulă de pe scaunel și se

duse la feréstră... Se vedea muchea delului departe peste luncă... Și se insera tot mai mult. A stat și s'a uitat mult într'acolo. Ce vedé el acolo?... Cănele se ridicase cu labele de dinainte pe scândura ferestrii și se uita și el... și apoi își întorcea capul și se uita la stăpânul său... și é se uita în spre muchia delului.

Bătrânul a stăt înlemnit, a stat mult până se inserase bine de tot. Încet ca o umbră s'a deslipit apoi de feréstră, s'a dus la un dulap și a luat o luminare. A aprins-o și obrocându-o cu pălăria, s'a dus în șură, în șura îndesată de bucate și de fânărie, i-a făcut un culcuș în nisce pae de grâu, a aședat-o bine și cu grije să nu se răstórne și-a eșit apoi ca o furtună în curte, din curte în uliță și apoi în spre pădure.

Era o séră tristă și pustie. Vântul vâjeia pe uliți. Ici colo câte-o luminare mai licărea pe la ferestrele caselor.

Peste o jumătate de oés s'ura tóta era în flacări, șura și o aripă a casei. Tot satul se ridicase în picioare. Ce mai puteau să facă? Vântul se pornise nebun și bătea par' că din tóte părțile dintr'odată.

din acele unde seceta a fost mai simțitoare — în care se nu se fi obținut cel puțin sămânța; pe câtă vreme în unele părți s'au dobândit cantități ca și în anii cei buni.

În multe părți din Muntenia treieratul s'a terminat; în Moldova el încă continuă și pe unele locuri abia a început.

Ovėsurile au început a se secera către sfârșitul lunii; producțiunea lor este mult inferioară celor l'alte cereale.

Porumburile, cari la sfârșitul lunii precedente erau încă destul de rezistente, în urma secetei escesive și a căldurilor din această lună, sunt acum mult compromise. Mai pretutindeni ele au rămas mici și au îmbetrănit, dând spioul fără ca să lege. În multe părți ele s'au uscat cu totul. Pe luncă, pe văi și prin părțile unde porumburile au legat în prima decadă, se speră totuși la o recoltă mijlocie, în urma ploilor ce au căzut în ultimele zile ale lunii, unele din porumburile târzii, care mai rezistau și care încă înfloriseră, vor lega ceva.

În definitiv producțiunea cerealelor din cursul acestui an, deși nici de cum multumitoare, a fost mai satisfăcătoare ca aceea a desastroosului an 1899; nu însă tot asemenea va fi cu porumburile.

Fânățele naturale la câmpie s'au uscat mai pretutindeni; la munte, deși au resitat, ele dau înse o mică cantitate de fân. Nutrețurile artificiale, ca meiul pășăresc, sorgul, pârângul, mazăricea, etc. n'au crescut de loc; cele răsărite au rămas mici și s'au uscat. Trifoistele și lucernele nu produc de cât foarte puțin fân, multe din ele n'au mai dat nimic de la prima cósă. Miriștele și islasurile sunt mai pretutindeni cu totul uscate și vitele nu au ce pasce. În mare parte a țării vitele se țin cu frunzare de prin păduri.

La pomii fructiferi, mare parte din rod a căzut de secetă, fructele ce au mai rămas sunt ou desăvârșire mici. În unele părți fructele s'au uscat cu pomii cu tot. S'au copt, în cursul acestei luni, zarzările, caisele, merele, perele și prunele timpurii.

Vilele până în prezent sunt încă frumose mai în totă țera, deși au puțin rod, care este mic; el n'a putut crește din cauza lipsei de umezală. În ultimul timp, în unele părți ciorchinii începuseră a se usca.

Cultura cailor.

— Fine. —

Trecem asupra celorlalte descripțiuni ale hergheliei statului, pe cari le vom publica în estenso după savantul ipolog ca supliment la vol. III al „Zootehniei“ noastre. Vom reproduce însă și aci părerea lui asupra valorii intrinsece a cailor ardelenesci din vol. IV. de același nobil conte C. G. Wrangel:

„Tote greșelile și aberațiunile omenești ale crescătorilor de cai și fel de fel de amestecuri de sânge și încrucișări frivole, n'au fost în stare să răpăsoă calului prăsit pe solul Ardélului acele calități, pe cari cultivatorii de cai le resumă sub numirea

Toți se întrebau unde-i Moș-Măgură, unde să fie?... Sciau toți că numai cum e mâne avea să plece.

Nu peste mult pornise să strălucescă o flacăra pe muchia delului de peste luncă, tocmai în locul unde erau stânjini de lemne ai bătrânului. La început ca o limbă, apoi tot mai mare, tot mai înaltă... La lumina ei se vedea marginea pădurii întunecată ca un vâl negru ce-ar înbrobodi delul de-alungul.

Tot satul se uita acolo... Nu scia nimeni ce pute să fie, dăr era frumos și toți se uitau acolo, până strigă odată Ilie Cârnul: „Măi, omeni buni, acolo's lemnele lui Moș-Măgură, mă!“

A doua zi... A doua zi numai era nimic din gospodăria lui Moș-Măgură... Ba cănele... cănele dăr rămăseseră și întristate dea pe muchia delului, păzând o grămadă de cenșe.

Z. Bârsan.

de virtos ca oșelul. Că ce activitate multumitoare ar trebui să fie cultura cailor în țera acesta, rezultă până la evidența din acesta.

„În definitiv, ca să îngrijescă cineva de sânge nobil (de rasă nobilă), de nutremânt bun și de mișcare suficientă pentru mânzi etc., nu este lucru mare, dăr ca să lupți contra influinței nefaste a moliciunii ce zace în teren, este o luptă deșertă și zadarnică chiar și pentru omul de meserie.

Fericiți deci să se considere cultivatorii transilvăni, că în privința activității acesteia solul țerei lor cuprinde în sine un metal nobil.“

Despre valoarea cailor mari ai Șvabilor din Banat și Bacica — dăr moi (ca și cei săsesci), el se pronunță astfel:

„Șvabii noștri cei simpli — unșere biederer Schwaben — tind după cai mari. Șvabii nu formeză maioritatea populațiunei, și calul ungaro-transilvan nu s'a distins nici odată prin talie și mărime și nici prin împărecherea cu armăsari mari de talie nu se va pute menține pentru durată reputațiunea europeană a calului unguresc, ér *Gidranii* și *Nonius-i* (mare) se potrivesc pe tipul local, ca și *pumnul în ochi*“. (Avis crescătorilor noștri de cai).

Ca referen la acesta, alt conte german austriac (contele Hardegg) într'o conferință ținută la Societatea de agricultură din Viena asupra hergheliei ces. reg. de la Rădăuți din Bucovina de pe domeniul fondului religionar gr. oriental dice, că caili născuți și crescuți în herghelia de la Rădăuți treceau între regimentele de frunte ale imperiului și rămăneau câte 18 ani apți de serviciu, ei erau indestructibili față de alergări, oboșeli, climă aspră, geruri și căldură, lipsă de adăpost și îngrijire

Alt german de nord (Comitele Lehndorf) maestrul grajdurilor statului prusian — vizitând herghelia de la Rădăuți, s'a exprimat astfel:

„În ceea ce privește materialul de reproducție oriental de la Rădăuți, nu cunosc altă herghelie în Europa, care s'ar pute compara cu ea, căci nicăiri nu se găsesce o așa corpolentă, vigore, uscăciune, nobleță și mersuri eminente ca la Rădăuți“.

Lăsăm pe streini. Moțul nostru în naivitatea și simplitatea lui dice: Munții noștri aur pörtă — dăr ce folos? că „noi umblăm din pörtă în pörtă.“

Cum scim să chivernisim și să ne folosim noi de aceste daruri mari ale solului și climatei? Contele Wrangel ne dă o lecție usturătoare, — deși nu scrie de loc réu contra Românilor — cu privire la întrebuințarea și distribuțiunea armăsarilor publici ai statului pe comitate și naționalități.

Armăsarii publici ai statului au fost în 1891 repartisați astfel:

La Sași: 1) Com. Brașov 41 armăsari cu 2116 iepe bătute. 2) Com. Târnava-mare 44 armăsari cu 2264 iepe bătute. 3) Com. Târnava-mică 12 armăsari cu 538 iepe bătute. 4) Com. Sibiiu 21 armăsari cu 1121 iepe bătute.

La Români: 5) Com. Făgăraș 4 armăsari (2 gratis) cu 207 iepe bătute. 6) Com. Hunedóra 12 armăsari (5 gratis) cu 398 iepe bătute. 7) Com. Bistrița Năsăud 8 armăsari (4 gratis) cu 380 iepe bătute. 8) Com. Alba-de-jos 15 armăsari cu 577 iepe bătute. 9) Com. Solnoc-Dobâca 18 armăsari cu 718 iepe bătute. 10) Com. Sălagiu 13 armăsari cu 556 iepe bătute.

La Unguri-Seucii: 11) Com. Trei-scaune 34 armăsari cu 1788 iepe bătute. 12) Com. Clușiu 19 armăsari cu 707 iepe bătute. 13) Com. Turda-Arieș 16 armăsari cu 593 iepe bătute. 14) Com. Odorheiu 15 armăsari cu 714 iepe bătute. 15) Com. Ciuc 15 (8 gratis) cu 695 iepe bătute. 16) Com. Mureș-Turda 12 armăsari cu 604 iepe bătute.

Raporturile nu credem să se fi schimbat mult de atunci, căci la 1891

erau 332 armăsari publici ai statului, ér la 1898 figuréză tot 382 armăsari, din care avea depositul din Homorod 56, cel dela Sângeorz (Sepsiszent-György) 33 și cel de la Deșiu 19, în total 108 stațiuni de bătaia iepeilor. Armăsari de rasă erau 33 pur sânge engles, 105 de soiș englesesc, 8 pur sânge arab, 49 de sânge arabesc, 52 rasa Nonius (Ungaria), 21 Gidrani, 63 lippizani. După proveniență derivau 36 de la herghelia statului din Kisbér, 53 de la Băbolna, 73 de la Mezöhegyes, 61 de la Făgăras și 114 cumpărați.

Ca rezultat practic avem, că pe când Ungaria esporta acum 30 de ani remonți pentru armată, acum esportéză pe fie care an câte 25—35000 cai, afară de cei necesari armatei și honvedimei. Conlocuitorii noștri sași scriu în foile lor, că în comuna cutare au venit negustorii străini, și au lăsat pentru 15 cai de câte 3 ani la 6000 corone în comuna de odată.

Noi? Căți dintre frunțășii comunelor noastre: preoți, învățători, notari, primari, cari toți sunt proprietari și gospodari cu stare materială frumoșică, nu ar fi în stare să țină două iepe sdravene după cari de la armăsarii statului se capete și creșcă pe fiecare an câte doi mânzi frumoși, — pe cari la etatea de 3 ani se capete câte 4—500 corone și să-și caute și de moșioră și de funcțiune, și se dea exemplu practic și țeranului simplu. Noi credem, că angajarea a doi trei conferențiar agricoli de către băncile principale, cari să țină prelegeri și conferințe publice de conținut economic, ar pute face mult, și speșele cu ținerea lor s'ar renta însuțit, direct și indirect.

Neacșu.

Bibliografie.

A apărut n-rul 8 (anul II) din „Advocatul Poporal“ foie juridică-administrativă românescă în Timișóra, cu următorul cuprins: Legea comercială (continuare). Prepușii și mandatorii comerciali, comii pentru negoț, societățile comerciale în general, societatea în nume colectiv. — Dreptul la apă (continuare). — Din legile urbariale-comosaționale (instrucție pe sēma poporului și unele legi). — O scurtă revistă. — „Veraismul“, o nouă cestiune juridică și socială-morală. „Advocatul Poporal“ este redactat de adv. P. Rotariu în Timișóra.

ULTIME SCIRI.

Reghinul-săsesc, 10 August. Ađi sosind aici Teodor A. Bogdan învățător în Bistrița, pe când se afla la prânș în hotelul „Central“ în societatea vărului său Florea I. Bogdan, sublocotenent de gendarm Kertesz i a confiscat 7 esemplare din broșura „Ștefan cel Mare“, tradiții, balade, legende, colinde, culese din gura poporului. Pe T. A. Bogdan l'a declarat arestat și l'a escortat între 4 gendarmi la casa orașului, unde i-s'a luat un interogatoriu, după care apoi fū pus pe picior liber. Casul acesta a produs senzație în întreg orașul. Atitudinea lui Bogdan, în tot decursul procederei brutale față cu dēnsul, a fost bărbătescă. (Cor.)

Budapesta, 11 August. Camera deputaților a fost amănată până la 10 Octomvrie. Foia oficială publică un ordin, prin care se opresce exportarea tuturor articolelor de nutremēt și nutreț ca: cucuruz, ovēs, cartofi, linte, trifoiș, fēn, paie, napī, mazēre etc. etc. Ordinul de oprire intră în vigore îndată ce vor fi înșoițate toate oficiile de vamă.

Petersburg, 10 August. De la statul-major al lui Kuropatkin n'a venit nici o scire. Svonul despre prinderea lui nu affă creșēmēt. Poporul însă manifestă o mare neliniște.

Londra, 10 August. „Daily Telegraph“ primesce din Cifu scirea, că la Port-Arthur a fost érași o luptă mare. Japonesi au atacat în 4 l. c. linia principală a forturilor rusesci. În luptă au luat parte și ambele escadre. Japonesi au încercat în diferite rânduri să asalteze pozițiunile rusesci, dăr au fost respinși cu mari pierderi.

Petersburg, 10 August. Situațiunea internațională e considerată aici ca fiind estrem de gravă. Autoritățile marinei din Cronstad au interđis intrarea vaselor străine în port. Torpilore rusesci au închis intrarea portului.

Petersburg, 11 August. Kuropatkin anunță, că pe câmpul de rēșboiș nu s'a întēplat nimic de importanță.

Căminul nostru *

de CARMEN SYLVA.

Castelul Peleș a dat mult de lucru. E situat la o înălțime de 3000 urme deasupra mării, fără comunicațiuni cu valea. Urși veneau noștea la pōlele castelului și dimineța găseam urmele labelor. Am locuit timp de 13 ani în mânăstire, în celule de călugări. Vecinul meu era un călugăr, care nu eșia nici o dată din zidurile mânăstirei: așa făgăduise înainte lui Dumnezeu.

Intr'o ți făcuse asupra-mi semnul crucei, atât de larg cât pute să-și întindă brațul:

— Ești o femeie sfântă, vei fi ca Elisabeta și Sarah, tu vei avē copil la bătrânețe.

Camerile noastre erau de o simplitate rară, ziduri spoite cu var, jos pământ acoperit de scânduri și mobila de lemn. Când luam masa aveam nevoie de lumină, căci sala de mănecare nu avea de cât un coridor în care ne aședam pe scaune de lemn și stam totă sēra, căci nu aveam salon. Câte-odată însă eram foarte obosită: să stai trei ore pe un scaun de lemn. Când mama mea veni să ne vadă, cumpărași pentru dēnsa, din Brașov, mobile vienesi.

Un vechiu proverb românesc spune „Casa domnescă este casa țerei“.

Lucrul acesta a fost verificat încă odată de existența noastră.

În Sinaia Peleșul este apa împărțitoare de viață și lumină.

La început Peleșul și toate isvōrele s'au revoltat împotriva construirii castelului și cu noi părea că se întimplă ceea-ce s'a întimplat cu Meșterul Manole și Curtea de Argeș.

Mai întâiu vine rēșboiul, și lucrurile fură întrerupte pe timp de doi ani din cauza lipsei de bani. În urmă pământul se mișcă continu, și asta dură ani de zile până să devină imobil și până să se pōtă schimba drumul isvōrelor.

Pământul și isvōrele constituieră o ligă formală împotriva noastră, ca și când ar fi presimțit la ce muncă și chinuri vor fi supuse.

De atunci Peleșul s'a mai micșorat. Nu mai e așa de bogat, nu mai e sēlbatic și veselul riu de munte, cum era odinioară. Mă gândesc cu părere de réu la timpurile din mânăstire, când fratele meu era acolo împreună cu compozitorul suedez Halstroem și cu tinerul Nedmann. Se cânta, se făcea pictură, se făceau versuri. Atunci am scris pentru Hallstroem libretul operei Neagu. Dumineca țeranii și toate dōmnele dansau pe livadă, dansuri pitoresci pe care Hallstroem le învăța pentru a le introduce în opera sa.

Pentru a avē o drēptă și esactă impresie a minelor noastre de sare, în care lucréză condamnații, ne-am coborât în sălinele de la Telega, pentru a ne servi de această vizită în opera Neagu.

* În numărul penultim al revistei germane „Die Woche“ a apărut un articol mai lung din pēana Carmen Sylvei, în care Regina-poetă povestese într'un stil admirabil și adeseori emoționător amintiri din primii ei ani, petrecuți ca tineră domniță pe pământul României. Dăm pentru ceterorii numărului nostru de Duminecă partea a doua a acestui frumos articol.

A fost o adevărată intrare în infern și impresia ce ne-a lăsat-o a fost sguđuitore.

Condamnații mergeau puși în lanțuri și ca unică lumină aveau nisele lămpii cu sėu. Era inspăimėntător și cānd am eșit, Hallstroem a strigat:

— Tótă viața nu'mi voiți recăpăta veselie!

Tocmai asta voiam, dorind ca actul, care se petrece în salină să fie într'adevăr sfișietor.

Astăzi se lucrează în mine cu mașini la lumina electrică și modul de muncă nu mai are nimic teribil.

În acea vreme cāntecile sbureau din inimile noastre în pădure și pe munți. Ne agățam d'asupra prăpăstiilor, stam de-asupra stāncilor și se scoriea, se cānta, őr nobila figură a lui Hallstroem se ridica în fața zidului de munți ca o imagine din țera legendelor.

Nedmann și fratele meu cāntau unul cu voce de tenor celalalt cu vocea de bas: da, erau vremuri frumoșe.

Mai întâiu imi venea foarte greu să lucrez în castel. Era foarte bogat și numerosele obiecte mă distrau. Am soris „Iehovah vrăjitoarea“ într'o odăiță lungă de trei metri și largă de doi, spoită cu var, cu o singură lumină. Măsuram odaia din lung în larg.

Acastă odaie era ceea-ce se numesce „cabinetul meu de toaletă“, în care ghețele mele stau pe nisele taburete, fiindcă decă le-aș fi pus pe jos ar fi mucezit, atât de mare era umezela. Asta nu mă jena de loc. Mergeam din lung în larg și vedeam vrăjitoarea cu părul roșu, sburând d'asupra norilor, o vedeam mult mai bine ca în splendoria castelului. Splendorile de atunci — era în timpul verei din 1879 — au dispărut de mult timp, dēr totul este atât de prōspēt în inima mea, că nu aș ave decă să intru și totul ar fi viu ca într'o ți. Am ideia de a sorie următorul lucru: o femeie solitară, rėtăcind prin castelul sėu cu ruine, unde revede tot ce a trăit. Ceva între nuvelă și roman, care va produce o impresie grațioasă chiar tragică.

Imprejurimea mea cea mai scumpă este de lemn și nimic mai mult: această face o impresie plăcută, odihnesce ochiul și nu distrează. Cānd îți arunci apoi privirea afară și veđi stejari și fagi, cum se balansează, atunci impresia este perfectă, condeial sbōră și cėsurile sunt plăcute, ori-cāt de tăcute și solitare ar fi. Cāci nu ești nicī odată singur, cānd ai un trecut bogat și cānd nădăjduesci într'o viață viitoare cu înținiri mult mai splendide ca cele pămēntesci.

Cānd fratele meu imi sorie mai târđiu, că are de gând să vie să me vadă, săream și cădeam de bucurie, rīdeam și plāngeam în același timp, în sfērșit eram nebună de bucurie: era întâia vizită după 10 ani. Ce va fi în ceruri, unde nu ne despărțim nicī odată?

Acolo planază ingerii artistului Fiesole pe liveđi înflorite și privesc la porțile Paradisului pe sėrmanii și neliniștii copiii ai pāmēntului. Acest tablou imi place mai mult decă tōte cāte se află'n lume și cred, că lucrurile se vor întimpla așa, cum le-a vėđut piosul artist.

Am să încerc acum să rescriu Neagu ca piesă: e o bucată atât de plină de viață romānescă, ea va interesa cāteva persoane.

Am povestit până aci ca o adevărată bētrână: o amintire a adus pe alta și decă această istorie nu obosesc pe copii, o voi continua altă dată.

Petreceri și dări de sēmă.

În 12 Iulie 1904 tinerimea romānă din Copand și imprejurime a aranjat o petrecere de vară în favorul fondului de edificare a bisericei din Copand.

La petrecerea, în adevăr frumoșă, a participat multă inteligență romānă, dansând, cāntând și conversând numai romānesce. Sala de dans (pavilonul) a fost foarte frumos decorată cu verdēta și lampione őr' în mijlocul sălii se vedea inscripția potrivită: „Bine a fi venit“.

Dansul s'a început cu „Ardelena“ și

s'a sfērșit în răsăritul sōrelui cu vesela „Horă“. Jocurile mari (de salon) au fost jucate foarte frumos, aprōpe de 70 pārechī.

În paușă, la cină, s'au ridicat mai multe toast, primul prin d-l Dr. George Pătăceanu președintele comit. aranj. pentru ospēți, apoi d-l Dr. Eugen Pătăcean, Ales. Gaia, Ioachim Pop, N. Rațiu și Ioan Pătăcean preotul locului.

Intre cei prezenți am vėđut pe d-nii: Ioan Sămpălean, prof. de teologie (Blăș), Nicolau Rațiu adm. protop. (Turda), Ioan Nicōră, preot Sānd, Dr. Eug. Pătăcean și fam., Dr. Valer Moldovan și fam. avocați (Turda), Iuliu Vladuțu și fam. director la „Arieșana“, Alesandru Gaja, Familia Mesaroș, adv. (Turda), Familia Ignat (Petridul de mijloc), Rus (Tur), Florian preot (Sălicea), Petricașiu (Ghiris St. Craiū), Poruțiu (Cianul-deșert), Familia Ioan Pătăcean preot în loc și alți mulți. pe cari nu mi i-am putut însemna.

Venitul material asemenea e îmbucurător.

Mai amintesc, că succesul acestei petreceri e de a se atribui tinerilor: Dr. G. Pătăcean, E. Mureșian și Chiș, cari nu au cruțat nicī o ostenelă pentru buna rēușită.

Lime.

Cap.-Mānăștur, Aug. 1904.

Inteligență romānă din Capolnoc Mānăștur de un șir lung de ani s'a îndatinat a aranja cāte două petreceri la an, una de vară și alta de őră, cari tōte au avut rezultat atât moral, cât și material foarte satisfăcător, spre multămita generală.

Petrecerea din urmă de la 24 Iulie a. c. a întrecut însă tōte petrecerile de până acum.

Abia trecuse 8 őr, și locul de joc — bine și cu bun gust aranjat — deși foarte spațios, era plin de public. În fundul șetrei se ridica o bină drăgălașe înfrumșată cu tapete, perdele, oglinđi și flori frumoșe.

După-ce se dase signalul, apare pe bină d-șora: Aurelia Avram și începe predarea monologului: „Roșia lungă“ de Iosif Vulcau, după care urmēză imediat poezia „La oglinďă“ de G. Coșbuc, declamată de d-șora Regina Dragomir.

Urmēză cāteva minute de paușă, după care se începe predarea piesei: „Piatra din casă“ comedie întrun act de V. Alexandri. Piesa a fost bine reprezentată, toți diletanții și-au jucat rolele cu dibăcie și mult efect.

Petrecerea ce a urmat, a decurs cu însuflețire rară, avēnd de la început până la fine un caracter curat romānesc, atât în conversațiune, cât și jocuri.

Suma intratelor a fost 303 cor. 10 bani, din cari subtragēndu-se spesele de 119 cor. 46 bani, a rēmas un venit curat de 183 cor. 64 bani, care sumă se va alătura la cheltănelile ridicării unui orologiu pe turnul bisericei din loc, ce are să se întāmple la 28 Aug. a. c. cānd se va face și sfințirea bisericei reparate preste tot atât pe din lăuntru, cât și din afară, și care biserică, deși edificată înainte de asta cu 34 ani, nefiind nicī cānd binecuvēntată cu ceremoniile îndatinat la astfel de zidiri mărețe și impunătoare cum e biserica noastră, această are să se întimpla la 28 Aug. st. n. a. c. (Sf. Măria mare), la care solemnitate și pe această cale invităm onoratal public.

Au bine voit a contribui peste taxa de intrare următorii Domnii:

Demetriu Ciotea preot Dumbr., Dr. Iuliu Anca, medic Cap. a Mānășt., Ioan Petrovan, Georgiu Petrovan, preot Rușor, Teodor Medan C. Mānășt. și Ida Mandel cāte 5 cor. Nicolae Avram, preot loc 4 cor., Dr. Victor Colcer, medio Lăpuș, Victor Davidovits, notar Berința 3 cor. Dr. Gavril Buzura, adv. Lăpuș, Vas. Muste preot Lăpuș, Alexiu Stupar C. Mānășt. Alex. Pop, preot Gernesci cāte 2 cor. Alex. Simion preot Copālnic, Nicodim Sabo sub not. Cap. Mānășt. Françoșca Kalina pictor, Alex. Anca Cap. Mānășt. Ioan Filip not. Fēnațe și Ioan Dragomir, preot cāte 1 cor.

Și-au rēscumpărat bilete neparticipând: Isaia Tordai preot Ofenbaia 2 cor. Dionisiu

Muntean notar Ofenbaia 3 cor. și Vas. Muste protopop Lăpuș 2 cor., pentru care faptă nobilă comitetul ales pentru ridicarea orologiuului, le esprimă la toți și pe această cale cea mai profundă multămită.

T. M. Măgureanu.

P O V E Ţ E.

Sēcara de nutreț. Sēcara de nutreț se recomandă cultivatorilor romāni. Ea se sēmănă tōmnă, în August, pentru a fi cosită verde în luna lui Maiū, cānd îi dă spicul, ceea-ce din vreme ne dă un nutreț abundanț. Sēcara pōte face servicii mari plugarilor în anii de lipsă de nutrețuri. Recomandăm dēr cultivatorilor să le servescă de lecțiune seceta din primă-vara această și, sēmānānd din tōmnă un loc cu sēcara, pot găsi cu începere de la 5 Maiū anul viitor în sēcara verde o hrană escelentă pentru vite. Pe hectar se pun 150 litre de sēcara în rinduri depārtate de 11 cm. sėu 200 litre prin împrāsciere. Pāmēntul se grăpēză și se tăfălugesce (vālătuesce). După sēcara de nutreț se pōte sēmāna porumbul-nutreț.

Cum se ne apēram contra lipsei de nutreț? Cei mai mulți economi cugetă, să se scape de lipsa nutrețului prin vinderea vitelor. Acestă cugetare însă nu-i corectă, de-o parte pentru-că se lipsește de gunoiul de lipsă la îngrășarea pāmēntului, őr de altă parte prețul vitelor este așa de rēduș cānd vēnd mulți, în cāt trebuie să vēndă pe un pret bagatel, și prin această se păgubesce pe sine îndoit. Mai corect e decī, ca economul să caute a-și acoperi după putință lipsa nutrețului. Acestă se mai pōte face, decă vom îndelungi nutrirea vitelor cu nutreț verde până în spre iernă târđiu și decă vom sēmăna de tōmnă astfel de sēminte, din cari la primăvară vom primi nutreț verde cāt mai de timpuriu. Cine va sēmăna la tōmnă sēcara, mazere tomnatică, mazăroiū amestecat cu ovēs (bicău), acela va avē la primăvară de bună vreme, nutreț verde și bun. Sēmēnatul se va face la începutul lui Septemvrie.

Să îngrijescă în fine economii de paie și de plēvă, de tului și de coceni de cucuruz. La vreme de lipsă tōte acestea se pot folosi cu succes la nutrirea vitelor, decă vor fi udate cu apă amestecată cu tărīte, sėu în lipsa acesteia se va procura un fel de apă dulce (melassa) făcūtă din sirup de miere pe la fabricile mari de zahăr din strēinătate, care de sigur că se va pune în circulație comercială îndată ce se va simți lipsă. — „Econ.“

Fructele și sucurile fructelor ca nutremēt și medicament. Fructele prōspete și sucul fructelor nefermentat încă, ar trebui să ocupe primul rang ca nutremēt și medicament, — din nenorocire însă, acest fapt este cunoscut abia în puține familii.

Strugurii, bună-ōră, nu nunțai că sunt hrānitori, dēr servesc în același timp și la curățirea sāngelui. Acestora, egale în putere tāmăduitoare, sunt persecile, cari însă nu trebuie să fie trecute din copt și se recomandă a-se lua cāte o persecă în fie-care diminețā înainte de a mânca alt ceva. Consumarea pe fie-care ți a unei portocale ajută foarte mult digestiunea. Merele nu numai că sunt mai hrānitoare de cāt cartofi, dēr fiindcă conțin și unele acide plăcute și ușore, au o influență bine-făcătoare asupra corpului. Un consumator de mere arare őr va suferi durere de gāt și stomac. Cu deosebire sănētos este a

mānca cāte un mēr în fie-care sēră, înainte de culcare. Merele cuprind și substanțe tonice (imputernicitoare) și cuprind mult mai mult fosfor de cāt őr care alt vegetal. De aceea se recomandă mult consumarea de mere de cātră persoanele, cari duc o viață enervantă și nu sunt dispuse a se obosi corporalmente. Ele mai hrānesc creerii și ajută splina în funcționare. Merele hrānesc și recoresc nu numai corpul, dēr și spiritul.

Merele firesce înlocuesc și economisesc mamelor multe alte medicamente, ce obicinuesc a da copiilor micī. Sucul din merele crețesci servesc cu mult succes la bōlele de splină și de intestine.

Sucul de dovlecī este escelent în combaterea frigurilor și a bōlele de rinichi.

Efectele sucului de lāmāe (zēma de lāmāe) este multora cunoscut. Acest suc, amestecat cu apă, se recomandă mult pentru a potoli setea și a te rēcori pe timp de vară, fie că lucrezi afară în sōre, fie că lucrezi în casă la umbră, fără a avē vre-o influență neplăcută. Contra durerii de cap de asemenea se recomandă zēma de lāmāe amestecată cu cafea nēgră. Sucurile și siropurile de ori-ce fructe, le face bine copiilor. Contra tusei se recomandă siropul de mure și afine fiert cu apă de bēut cāldicicā.

În afacerea bisericei din Telciu.

Suntem cu insistență rugați a da loc în colōnele ȋarului nostru unei deslușiri mai lungi, ce ni-o trimite d-l Ștefan Olteanu din Blășiu în afacerea surpării bisericei din Telciu, cu a cărei clădire a fost însărcinat d-sa și fiul d-sale. Spațiu nepermițēndu-ne a da loc în întregul ei acestei deslușiri publicăm următorul resumat:

După o scurtă introducere, în care se face amintire despre declarația, ce a publicat-o fiul d-sale în numărul de la 10 Nov. 1902, în care se ȋicea, că tōtă vina surpării bisericei din cestiune o pōrtă inginerul Andreas Mazzanek din Năsēud, conducătorul lucrării și incredințatul senatului bisericesc, precum și ginerele sėu notarul Valea Gyula din Telciu — d-l Olteanu spune următoarele:

Comisiunea adusă din partea bisericei și plătită cu bani scumpi, — circa 6000 cor., a fost constatată, că întreg lucrul și materialul a fost rēu. Față cu constatarea această, d-nii măestri amintiți au cerut comisiunii să ceroteze, cā őr-nu apăsătura diagonală a fost greșit calculată de inginer în planul sėu, și őr-nu această apăsătura a cauzat întreg desastrul? Comisiunea de esperți însă nicī cu o vorbă n'a rēspuns a întrebarea această în desemnul, ce l'a făcut. Față cu această procedare, d-nii Olteanu au cerut și dēnșii o comisiune judecătōrescā, care s'a și pronunțat în merit. În comisiunea această a fost numit din partea tribunalului și d-nul Samuel Pecș profesor la politehnicul din Budapesta, al cărui rēspuns e următorul:

„...Executarea edificăului bisericei în forma plānuită, din materialul proiectat, nu corespondē cerințelor statice și de tărīe, pentru-că, conform calculățiunilor și construcțiunilor amintite, folosința specifică sgreutatea ce cade pe o unitate de suprafață) la marginea din afară a strasecțiunei orizontale luate la înălțimea + 0.72 m. în stīlpul ruinat, e de trei őr mai mare, decă folosința specifică permisă la astfel de soiri de clădire, — cu tōte că am calculat greutăți cu mult mai micī, ca cele reale și cu tōte-că nu am luat în considerare greutatea cupolei și a coperișului și presiunea vēntului“.

În documentarea acestei opinii și asertiuni a d-lui profesor Pecș se arată, pe baza legii (X) din 1870, că zidul mixt, care se clădesce din pētră necioplită și din straturī de cāramidă interpolate, în genere pōte să supōrte greutăți mai mari ca zidul luerat cu var numai din pētră necioplită, pentru-că greutatea trece uniform de la strat la strat prin straturile orizontale de cāramidă, și fiind-că frecarea, ce se produce

în straturile de cărămidă sub efectul greutatea de de-asupra legă petrite și în direcție crucișă. Decă, deci, la zidul din cestiune construit cu var numai din pără necioplită, vom admite o folosință de 3 kg per centimetru, mai că vom fi trecut peste marginea folosinței permise la astfel de zid.

Documentarea spune mai departe, că zidul construit în modul acesta se descompune mult mai înainte de a se zdrobi (măcina) petrite, din care e compus. La astfel de zid jôcă rol mai mult calitatea construcției, decât tăria petritelor, care are o însemnătate numai contra eventualelor flexiuni, cărora ar fi supuse petrite, care — luând în considerare chiar și o construcție mediocră — sunt foarte mici.

Din toate aceste este evident — ȳice d-l Olteanu — că am avut tot dreptul în anul 1902, când am scris, că planurile D-lui Mazzanek sunt greșite, despre ce la timpul său noi am făcut atent pe senat de numărate ori. D-l Valea soie foarte bine, că am propus de multe ori să modificăm planul, și anume le-am ȳis, că stilul să rămână tot acela, numai zidirea să fie mai ușoră și boltitura rabiez. În chipul acesta bisericii îi rămănea încă 20.000 corone. Dér nime nu a voit să ne asculte; ba încă a răspuns D-l Mazzanek, că nu pentru aceea a lucrat 5 ani la planul acela, ca să nu se clădească biserica după el. A mai răspuns, că noi am fost obligați prin contract, ca să-l ascultăm, să lucrăm după plan și preliminar. Acum, când deja noi din bună voința Telcienilor am început proces, fie-mi permis a desvâli întreaga afacere on. public.

„Desastrul s'a întâmplat. Toți locuitorii comunei au voit să facem o înțelegere cinstită. Asta s'ar fi putut face și nu o costa pe biserică nici atăta, cât a plătit la comisiune. Telcienii au fost luminați de un bine voitor al nemului, ca să aplaneze afacerea pe cale cinstită. Dér d-l notar atăta a umblat, până a venit cu comisiunea la fața locului.”

Continuând d-l Olteanu spune, că vędând toate aceste a făcut atent pe d-l Dr. Ciuta, avocatul bisericii, și l'a rugat, ca să nu se facă cheltueli zădarnice bisericii, oi să se aducă doi experți, să prețuiescă paguba, din care jumătate vor suporta-o măestri întreprinȳitori, ér jumătate comuna bisericească. N'a fost însă ascultat și s'a făcut proces, care a costat cheltueli enorme, ér biserica stă ruinată cum a rămas din 13 Octombrie 1902. Am rugat — ȳice d-l Olteanu — și pe d-l vicariu din Năsăud, ca cu bună înțelegere să se pertracteze afacerea și să se facă o pace cinstită, dér nu ni s'a dat nici un răspuns.

Drept încheiere, d-l Olteanu ȳice, că și-a ținut de datoriță a-le da aceste publicități, ca să nu cugete nimeni, că densus și fiul său din rivnă de câștig a făcut pasul acesta, adecă au improcesuat biserica.

MULTE ȘI DE TOTE.

Lista civilă a Domnitorilor.

S'a ȳis că domnitorul nostru are între monarhiile europene cea mai mare listă civilă. Acăsta nu-i adevărat. Cea mai mare listă civilă o are ȳarul Rusiei, adecă 12.905.000 ruble (49 milioane corone). Imperatul Germaniei nu are ca împărat listă civilă, ca rege al Rusiei are 15-7 milioane mărci. Regele Angliei are 487-746 funți sterlingi (cam 12 milioane corone) și 124.468 funți (cam 3 milioane corone) pentru apanagii. Sultanul are 200.000 lire turcesci (cam 4 milioane corone). Italia plătesce pentru lista civilă și apanage 10.050.000 lire (franci). Spania dă listă civilă și apanage în suma de 9.406.849 pesetas (franci). Regele Svediei și Norvegiei primesce de la Svedia 1.321.000 corone svedice (cam 1.700.000 cor.), de la Norvegia 542.800 cor. svedice (cam 700.000 cor.) Regele Daniei primesce 1.203.200 cor. danese (1½ milioane corone). Regele Belgiei are listă civilă și dotațiunii în suma de 5.224.679 franci, regina Olandei 800.000 fiorini olandesi (cam 4.600.000 cor.) Regele Romăniei are ca listă civilă 1 milion de lei și venitul Domeniilor coronei. Regele Portugaliei primesce 3-3 milioane mărci. Regele Greciei 10-2 milioane drahme (franci). Principele Montenegrului 200.000 cor. listă ci-

vilă și 74.000 cor. pentru apanage. Micado din Japonia primesce 3 milioane yen, ér presidentul republicii franceze salar de 1.200.000 franci.

Viața prizonierilor ruși în Japonia.

Correspondentul ȳiarului engles „Daily Graphic” descrie astfel viața prizonierilor ruși la Matsuiama, localitate situată pe insula Sikoku și care prin pozițiunea sa admirabilă este supranumită de Japonesi „Ammano” — ceresca Matsuiama:

La Matsuiama sunt 582 Ruși prizonieri, la mulți din ei li s'a făcut amputația piciorului și a mânilor spre a împiedeca cangrena din cauza rănilor primite în război. Primirea prizonierilor la Matsuiama s'a făcut fără nici un fel de manifestație din partea populațiunii. Indigenii se pörtă cu multă bună-voință cu prizonierii, le furnisăză fructe, flori, țigări, cărți, numai ȳiarele cu scirile de pe câmpul de război le sunt refuzate. Din convorbirile avute cu ei, correspondentul a putut constata, că prizonierii sunt foarte mulțumiți de modul cum sunt tratați de Japonesi, suferă însă de nostalgia patriei și a familiilor lor.

Guvernatorul provinciei Iio, Iamado, a declarat correspondentului, că a primit de la ministerul de interne instrucțiuni speciale, ca să îndulcescă pe cât posibil viața prizonierilor ruși. La spitalul unde sunt căutați prizonierii mai grav răniți, se găsesc, după declarațiunea atașatului militar engles din Tokio, colonelul Macferison, chirurgi cari pot fi comparați cu cei mai reputați practiciani din Europa. Pentru fie-care rănit e o damă de caritate. În acest spital se află și soldatul Kozirnicoff, care a fost aruncat la o mare înălțime de esplosia unei bombe încercată cu faimosul praf al doctorului Shimoze. Soldatul are 160 răni pe corp, cele mai multe la spate.

Gresham atacat. În timpul din urmă mai mulți abonenți s'au adresat cu întrebarea, că adevărate sunt învinuirile ce de curând au apărut într'un pamflet anonim contra societății de asigurare pe viață Gresham. Unii se și tem, că ar fi pereclitate asigurările încheiate. Noi nu am dat nici o atenție acestei foi volante. Se vede, că ele sunt la modă. În anii din urmă mai toate societățile de asigurare au fost atacate în broșuri anonime. În interesul abonenților am aflat de lipsă a cerceta lucrul mai de aproape, și după informațiile primite se pôte constata, că autorul pamfletului este un agent concediat din funcțiune și învinovățiile lui sunt fără temei.

Ca toate societățile de asigurare, așa și Gresham e supus controliei statului, și o păgubire a celor asigurați este eschisă. După bilanțul publicat în urmă reservele pentru afacerile din Ungaria sunt în suma de 23,543,812 cor., din care sumă 17,5 milioane în valori pupulare, 4,5 milioane împrumuturi pe polițe și restul este investit în imobile de clasa primă. Luorul principal pentru siguranța unei societăți de asigurare sunt în rândul prim reservele de premii, cari sunt destinate pentru plata îndatoririlor scadente ale societății.

E ceva comic, a vorbi de pericol în privința intereselor celor asigurați, față de o garanție materială așa de mare.

Astfel de manevre din partea agenților concediați s'au mai întâmplat, dér Gresham există de 56 ani, lucrăză și în Ungaria de 40 ani, și nici-odată încrederea în acăsta societate nu a fost pusă la îndoială.

Cea-ce se constată pentru liniștirea acolora, cari au fost îngrijați.

Têrgul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 8 August n. de 34.552 capete, la 8 August au intrat 841 capete și au eșit 368 capete rămânând la 10 Aug. n. un număr de 35,025 capete.

Se notăză marfa ungurescă: veche grea dela — — — fil. tineră grea dela 112—113 fil., de mijloc dela 113—114 fil. ușoră dela 112—113 fil. — Sêrbescă: grea 114—115 fil., de mijloc 113—114 fil., ușoră 112—114 fil. kilogramul.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil Traian H. Pop.

Dr. med. univ. Franz Stiehler

fost medic la spital.

Specialist pentru bôle interne, de copii și sezuale. — Dă consultațiuni dela 11—1 ore a. m. — Strada Mihail Weiss Nr. 9

Stabiliment de hydrotherapie

Wällischhof,

stațiune de tren și postă Brunn-Maria-Enzersdorf, 30 min. departe de Viena.

Arangiamet modern

(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer, sôre, massage, electricare, gimnastică suedă etc.)

Prețuri moderate.

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului

Dr. Marius Sturza.

PUBLIȳIȳIUNE.

La școla industrială orășenescă din loc (școla pregătitoare) e de ocupat postul de profesor pentru limba romănescă cu 4 ore de instrucțiune pe săptămânăși onorar de 100 corone pe an.

Cei-ce vor să ocupe acăstă funcțiune, sunt poftiți a se anunța la președintele comisiunii pentru școla industrială orășenescă până la 27 August a. c.

Brașov, în 6 August 1904

Iosif Litsken,
senator magistratual.

Convocare.

Toți acei P. T. Domni, Dómne și D-sôre, cari au subscris acțiunii la înființanda bancă „Tárnăveana”, prin acăsta sunt convocați la Adunarea generală constituantă, care se va ținé în 11 Septembrie st. n. a. c. la 3 ore p. m. în Sighișora. De localitate potrivită se pörtă grija.

Fondatorii.

Meghívó.

Mindazon T. cz. urak vagy hölgyek, kik az alakulandó „Tárnăveana” tak. pénzintézetnél részvényeket irtak alá, ezennel felkérretnek évi veskedjenek a Segesváron folyó évi Szeptember hó 11-én d. után 3 óraker megtartandó

Alakuló közgyűlésre

minél nagyobb számban megjeleneni. Megfelelő helyiségről gondoskodni fogunk.

1—6.1449.

Az alapítók.

Vinurile cele mai curente în PIVNIȳA ESZTERHAZY

1. Zendriș (Senereuș) 1 lit. 44 cr., (cel mai potrivit vin cu borviz.)
2. Ménes - Magyaráder, litru 36 și 40 cr., ambele soiuri sunt vinuri cu putere și bune de masă. Cel cu 36 cr. litru și cu borviz.
3. Vin negru 1 litru 50 cr. de recomandat pentru sesonul de pôme.
4. Bakator 1 litru 50 cr. Calitate ce concureză direct vinurile vechi.

NB. La cumpărare de 10 litri, litrul cu 4 cr. mai ieftin.

Wilh. Kopony.

O romăncă jună morală din casă onorabilă, frumoasă, elegantă și cultă (a studiat școlile civile aici, limbă, musică în streinătate) cu zestre de 10.000 cor., ori 1000 corone apanagiu anual, mobile, giuvaere etc. dorește de consôrte un romăncu, cu stare bună, ori profesor său deregătoriu cu plată a. 1200 fl.

Adresa: „Sarmisa” Budapest, VII. 1—1.1450.
Oriás u. 5 II. 21.

Fie-care familie

an trebui să folosească în propriul ei interes numai

Cafeaua Kneipp de maltă a lui Kathreiner

ca adaus la cafeaua, ce o bea în fie-care zi.

Struguri pentru masă.

La George Dêrlea din Galso, (u. p. Világos) se află de vëndare soiurile cele mai frumoșe de **Struguri**, prețul unui kilogram în loc 40 bani, porto și coșu plătesce cumpărătorul. Mai puțin de 5 și 10 kile nu se trimit. Se trimite primind banii său cu rambursă. 1—1.1448.

Continutul următorilor articoli igieniei sunt întrebunțați de cei mai renumiți profesori și medici, și sunt declarați de foarte bun.

Senegin contra tusei, regușelii, dureri de piept, oficeii, tusei măgărești, catarului, astmei, greutății de respirat, lungôrei și tusei secl. Vindecă sigur și repede. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Capsic unșore contra durerii de ôse, podagreii, reumatismului, recelilor, durerilor de cap, de dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbătrinite bôle le vindecă. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Centarin contra morburilor de stomach, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, grăși și vomare, sgiruirile cele mai grele, Leac sigur. Folosește și la curățirea sângelui. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

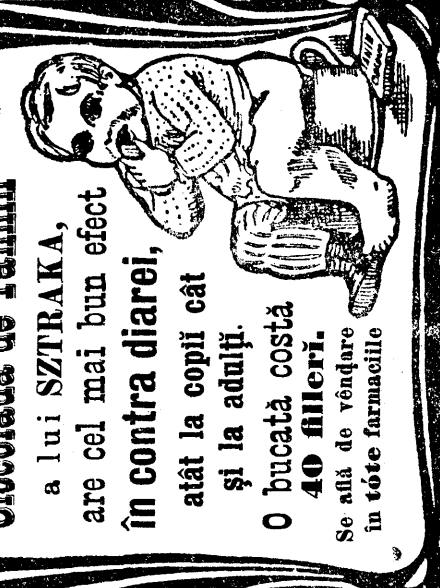
Kaljosarsaparil mijloc excelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburile tinerețelo. — Prețul 1 sticlă 2 cor.

Laxbonbons închiderea scaunului e cauza durerilor morburii, precum palpitarea de inimă, ameteii, dureri de cap și altele. Decă cine suferă de închiderea scaunului, numai decă se comandez Laxbonbons, zaharele purgative, plăcute și dulci la gustat. — Prețul 1 coronă.

Faceți încercare despre ori-ce articol și Vê veți convinge.

Cornel Demeter,
apotecar în Budapest-békásmegyer f6-uteza 39.

Chocoladă de Tannin a lui SZTRAKA, are cel mai bun efect în contra diarei, atât la copiii cât și la adulți. O bucată costă 40 filleri. Se află de vëndare în toate farmaciile

Medalia de aur dela Expositia stiintifica din Bucuresti, 1903.

Enciclopedia Romana
publicată de la fondarea și sub auspiciile
ASOCIAȚIUNII
pentru
literatură română și cultura poporului român
de
Dr. C. Diaconovich.
K
Cu numeroase ilustrații
și hărți.
3160 pag. 8° mare — 37.622 articole.
3 tomuri
legate luxos
K 80.—
33 fasc.
broșurate
K 70.—
Editura și tiparul
1904
W. Krafft, Sibiu.

**La prăvălia
I. G. EREMIE.
a sosit prospăt**

Struguri de Constantinopol,
Pepeni verzi și galbini,
Cega, Șalău și Lami prospăt, Țiu,
Cel mai bun untdelemn de Niza,
Icre negre moi dulci,
Brânză albă de Brăila.

Un ucenic din casă bună cu cel puțin 2—3 clase gimnasiale sau reale se primesce în prăvălia D-lui Iosif Onițiu succ. I. candrea, în Sas-Sebes. 1440. 4—6.

**SVORUL de APĂ AMARĂ
FRANCISC IOSIF
se distinge**

după declarațiunile autorităților medicale:

- „Resultat în totdeauna sigur și mulțumitor“.
Prof. Dr. Erhardt, Berlin, director al clinicei medic.
- „Chiar și în cantități mici are efect și nu este desagreabilă la beut“.
Prof. Dr. Kassmaul, Heidelberg, director al clinicei medic.
- „În cantitate mică, abia 150 gr. are efect sigur“.
Prof. Dr. de Korányi, Budapesta, director al clinicei medicale.
- „În general lăudată ca având gust bun“.
Prof. Dr. de Buhl, München, director al instit. patologic
- „Un gust mult mai bun, decât la alte ape“.
Dr. Hofmeyer, Berlin, medic dirigent al spitalului Elisabet.
- „Produce efect chiar și în cazul, când intestinul este iritabil, fără dureri și fără greutate“.
Prof. Dr. de Leube Würzburg, director al clinicei medicale.
- „Întrebuințarea este liberă de ori-ce consecințe desagreabile“.
Prof. Dr. Baccelli, Roma, directorul clinicei medic.
- „Supără acțiunea stomacului, mai puțin de cât alte ape minerale“.
Prof. Dr. Theodor, București, medicul regal.
- „Chiar la întrebuințare mai îndelungată nu provoacă indispoziții“.
Prof. Dr. de Bamberger, Viena, director al clinicei medic.
- „Efect unitar, foarte bun, chiar și la întrebuințare mai îndelungată“
Prof. Dr. Drasche, dirigintele sect. V., a spitalului general.
- „Se întrebuințează cu folos până în ultimul timp“.
Prof. Dr. Schauta, Viena, director al clinicei I., pentru boale de femei.

Certificatul ministrului de război c. și r. (secția sanitară) în Viena.

„Apa amară Francisc Iosif are aproape fără excepție efect sigur și repede, necausând nici chiar la întrebuințare mai îndelungată indispoziții secundare. Bolnavii o beau bucurosi din cauza gustului plăcut.“

APA MINERALĂ „FRANCISC IOSIF“

Se poate căpăta în toate depozitele cunoscute de ape minerale.
DIRECȚIUNEA ÎN BUDAPESTA.

Spre a se asigura contra amăgirilor, conștientul să ceră expres

„Apa amară „FRANCISC IOSIF““ 17—20.1901.

Novitate. MAGAZIN DE HAINE Novitate.
pentru bărbați și băeți.

Subscrisul are onore a aduce la cunoștința Onor. public, că mi-am mărit magazinul meu cu bună reputație, de confecțiuni pentru dame

GOLDMAN N. P.

cu un magazin de

haine bărbătesci, de băeți și copii,
corăspundător cerințelor moderne, pe care l'am instalat în
Piața, Șirul inului în palatul lui Czell.

Prețurile cele mai ieftine.

Pui la dispoziția On. public executarea cea mai bună și efectuarea cea mai solidă.

Principiul meu este, eu câștig puțin să fac vândare mare.

Rugându-mă de o cercetare numărătoasă, rămân

Cu totă stima

GOLDMAN N. P.

magazin de haine bărbătesci, de băeți și copii (palatul Czell)

Salonul de resturi, Strada neagră Nr. 35.

Subscrișiți avem onore a aduce la cunoștința Onor. Dame că pentru

SESONUL de VARĂ a sosit

cele mai moderne ștofe, cu prețuri mai scădute și ne rugăm ca înainte de a face cumpărături airea, în interesul propriu a ne onora cu vizitarea depositului nostru:

ștofe de lână pentru dame, cele mai moderne colorii și desemnuri,

ștofe de lână pentru doliu, cu diferite prețuri

mătășuri colorate pentru bluse,

mătășuri negre pentru bluse și rochii,

bluse, cretone, köper, voile de laine, pique,

oxfort etc. etc.

În fine recomandăm:

Stofe de lână pentru vară pe sama Domnilor.

Asortiment bogat și prețuri ieftine.

Cu totă stima

RESCHNER & SCHWARTZ.

Tote accesoriile cu preț foarte ieftin.

Tote accesoriile cu preț foarte ieftin.

Salonul de resturi, Strada neagră Nr. 35.

GUSTAV SOLINGER.

Primul stabiliment de văpsitorie artistică și de lucs, și curățire chemică de garderobe în Brașov, strada Cimiterului nr. 5.

<p>STABILIMENT de Apretură, Decatură și Desinfecțiune.</p>	<p>Aranjat complet din nou! Mare întreprindere în Ardeal! Pentru a satisface unei necesități de mult simțite, na'm cruțat nici o jertfă — cu mașini din cele mai noue — ca se dau On. public ocasio, se nu aibă trebuință de aci încolo, a trimite Garderoba la Viena seu Budapesta spre curățire, ci ale preda în atelierul meu, executându-le spre deplină mulțumire. Amintesc încă că garantez pentru ce mi se va da sure curățire sau văpsire, dăr numai pentru ce se va preda în atelierul din Strada Cimiterului nr. 5, casa proprie, seu în localurile de primire, la: D-l Friedrich Reiser, str. Vămiș 31, și la D-l Josef Drotleff str. Porții 17.</p>	<p>STABILIMENT de Imprăgnier de Plissée și Gouvrier. Curățire de perdele și Appretur.</p>
---	---	--

Pentru a nu ucea prețurile, sus numiții domni s'au însărcinat a primi pentru mine comande. Cartone cu mostre colorate, însemnarea prețurilor se pot vedea tot acolo. Locuri de primire în toate orașele mai mari din Transilvania.

Mă rog a observa firmele de sus.

Țigle de Cement de acoperiș (Langfalz)

foarte rezistente contra intemperțiilor. Material ușor de acoperit și de durabilitate nețermurită.

Se capetă cu preț foarte ieftin la Fabrica PORTLAND-CEMENT din Brașov.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.